

Porovnanie daňového systému českej a slovenskej republiky so zameraním na daň z príjmu fyzických osôb

Monika Škytová

Bakalárska práca
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Monika Škytová**
Osobní číslo: **M18739**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Srovnání českého a slovenského daňového systému se zaměřením na daň z příjmů fyzických osob**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Na základě literárních zdrojů popište jednotlivé složky daňového systému se zaměřením na daň z příjmů fyzických osob v České a Slovenské republice.

II. Praktická část

- Analyzujte mechanismus zdaňování příjmů fyzických osob v České a Slovenské republice.
- Proveďte srovnání zdanění příjmů fyzických osob v obou zemích.
- Na základě vypracovaných praktických příkladů zhodnoťte výsledky a navrhněte možná doporučení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: Tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

Kolektív autorov. Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019. Bratislava, DonauMedia, 2019, 180 s. ISBN 9788081830921
MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2019: Úplná znění platná k 1. 4. 2019. Praha, Grada, 2019, 288 s. ISBN 9788027124350
WALL, James. International tax handbook. 6th edition. Croydon, Bloomsbury Professional, 2017, 962 s. ISBN 978-1-78451-396-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Blanka Jarolímová**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **6. ledna 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2020**

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....

podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cieľom práce je porovnanie zdaňovania príjmov fyzických osôb v Českej republike a v Slovenskej republike. Teoretická časť opisuje daňové systémy a uvádza do problematiky pojmov vyskytujúcich sa v dani z príjmov fyzických osôb v oboch krajinách. V praktickej časti sú následne zobrazené modelové príklady na fyzických osobách, kde sú ich porovnateľné príjmy zdanené podľa jedného i druhého daňového systému. V príkladoch som sa snažila poukazovať aj na rozdiely pri rôznych daňových úľavách. Na konci každého príkladu je zhodnotený, v ktorej krajine je zdaňovanie pre daňovníka väčšou záťažou. V závere sú potom teoretické aj praktické poznatky zhrnuté.

Kľúčové slova: daň, daňový systém, daň z príjmu, daňové zaťaženie, fyzické osoby, Česká republika, Slovenská republika

ABSTRACT

The aim of this thesis is to compare the income of individuals in the Czech Republic and the Slovakia. The theoretical part describes tax systems and presents the problem of concepts derived from the admission of individuals in both countries. The practical part presents illustrative model examples of individual persons in which the same tax revenues are provided according to one and the other tax system. In the examples, I have tried to point out the differences in tax breaks between countries more than the calculation itself. At the end of each example, it is assessed in which country taxation is a greater burden for the taxpayer. In conclusion, the theoretical and practical knowledge are summarized.

Keywords: Tax, Tax System, Income Tax, Tax Burden, Individuals, Czech Republic, Slovakia

Rada by som sa poďakovala Ing. Blanke Jarolímovej, že mi umožnila písať bakalársku prácu pod jej odborným vedením. Rovnako ďakujem za cenné rady a pripomienky, ktoré mi poskytla pri spracovávaní práce.

OBSAH

ÚVOD.....	8
CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE.....	9
I TEORETICKÁ ČASŤ.....	10
1 ZÁKLADNÉ POJMY VYUŽÍVANÉ PRI DANI Z PRÍJMOV	11
1.1 DEFINÍCIA DANE.....	11
1.2 VEREJNÝ ROZPOČET	11
1.3 PREDMET DANE	11
1.3.1 Vyňatie z predmetu dane.....	11
1.3.2 Oslobodenia od dane	12
1.3.3 Zľava na dani respektíve daňový bonus.....	12
1.4 SADZBA DANE	12
1.5 ROZDELENIE DANÍ.....	12
2 DAŇ Z PRÍJMU FYZICKÝCH OSÔB V ČESKEJ REPUBLIKE.....	14
2.1 POPLATNÍCI.....	14
2.1.1 Daňový rezident	14
2.1.2 Daňový nerezident	14
2.2 PREDMET DANE	14
2.3 OSLOBODENIA OD DANE.....	15
2.4 ZÁKLAD DANE.....	16
2.4.1 Nezdaniteľná časť základu dane	17
2.4.2 Odpočítateľné položky	18
2.5 SADZBA DANE	18
2.6 ZĽAVY NA DANI.....	18
2.7 DAŇOVÉ ZVÝHODNENIE	19
2.8 ZDAŇOVACIE OBDOBIE.....	20
2.9 PLATENIE DANE.....	20
2.10 VÝPOČET DANE	21
3 DRUHY ZDANITEĽNÝCH PRÍJMOV V ČESKEJ REPUBLIKE	23
3.1 PRÍJMY ZO ZÁVISLEJ ČINNOSTI	23
3.2 PRÍJMY ZO SAMOSTATNEJ ČINNOSTI	24
3.3 PRÍJMY Z KAPITÁLOVÉHO MAJETKU	26
3.4 PRÍJMY Z NÁJMU.....	26
3.5 OSTATNÉ PRÍJMY	27
4 DAŇ Z PRÍJMU FYZICKÝCH OSÔB V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.....	28

4.1	DAŇOVNÍK	28
4.2	PREDMET DANE	28
4.3	ZÁKLAD DANE	29
4.4	OSLOBODENIA OD DANE	29
4.5	NEZDANITELNÁ ČASŤ ZÁKLADU DANE	30
4.6	DAŇOVÉ BONUSY	32
4.6.1	Na vyživované dieťa	32
4.6.2	Na zaplatené úroky	33
4.7	SADZBA DANE	34
4.8	ZDAŇOVACIE OBDOBIE A DAŇOVÉ PRIZNANIE	35
4.9	PLATENIE DANE	35
4.10	VÝPOČET DANE	36
5	DRUHY ZDANITEĽNÝCH PRÍJMOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	38
5.1	PRÍJMY ZO ZÁVISLEJ ČINNOSTI	38
5.2	PRÍJMY Z PODNIKANIA A INEJ SAMOSTATNEJ ZÁROBKOVEJ ČINNOSTI, Z PRENÁJMU A Z POUŽITIA DIELA A UMELECKÉHO VÝKONU	39
5.3	OSOBITNÝ ZÁKLAD DANE Z KAPITÁLOVÉHO MAJETKU	40
5.4	OSTATNÉ PRÍJMY	40
II	PRAKTICKÁ ČASŤ	42
6	PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA NA DAŇ Z PRÍJMU FYZICKÝCH OSÔB.....	43
6.1	MANŽELSKÝ PÁR S DVOMA DEŤMI.....	43
6.2	PARTNERI S DVOMA DEŤMI.....	48
6.3	SLOBODNÁ MATKA S DIEŤAŤOM.....	52
6.4	SLOBODNÝ PRACUJÚCI MUŽ S VYŠŠÍMI PRÍJMAMI	57
6.5	PRACUJÚCI PENZISTA	62
6.6	ZHRNUTIE.....	64
	ZÁVER	67
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	68
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	70
	ZOZNAM OBRÁZKOV	71
	ZOZNAM TABULIEK	72

ÚVOD

Hlavnou témou bakalárskej práce je porovnanie zdanenia príjmov fyzických osôb v Českej republike a na Slovensku. Je to téma, ktorá sa týka každého z nás. Každý jeden človek potrebuje na pokrytie svojich základných potrieb získať príjem, a štát požaduje z tohto príjmu určitú časť. Je tu ale niekoľko možností, ako si spomínanú časť pre štát znížiť čo najviac - dokonca sa v istých prípadoch dostaneme do situácie, že budeme mať nárok získať od štátu viac peňazí. Nazývame to daňovou optimalizáciou.

Práve z tohto dôvodu som sa rozhodla porovnať na niekoľkých najbežnejších modelových príkladoch aké daňové úľavy nám ponúkajú naše dve susediace krajiny. Teoretická časť sa zameriava na vysvetlenie základných pojmov z oblasti daní, rozdielov a podmienok medzi krajinami a na samotný mechanizmus zdaňovania. Nachádza sa tu aj vysvetlenie podmienok, za akých môže daňovník k optimalizácii daní pristupovať. Cieľom praktickej časti je potom na konkrétnych príkladoch porovnať daňové zaťaženie fyzickej osoby v tej danej krajine. Prvé dva prípady budú zamerané na rozdiel medzi zdanením príjmu manželov, a nezosobášených partnerov, ďalší prípad zobrazí slobodnú matku s dieťaťom, potom muža s nadštandardným príjmom a ako posledný bude pracujúci penzista. Záver bude obsahovať zhodnotenie celkového zdanenia a odporúčania.

CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE

Cieľom spracovania bakalárskej práce je porovnanie zdaňovania príjmov fyzických osôb, predstavenie niekoľkých modelových príkladov a zhodnotenie daňového zaťaženia medzi dvoma vybranými krajinami.

V teoretickej časti sú na základe literárnej rešerše spracované daňové systémy Českej aj Slovenskej republiky so zameraním na daň z príjmu fyzických osôb. V úvode je oboznámenie sa s používanými pojmami v daňovom systéme a rozdelenie daní. Rovnako sú v práci uvedené aj niektoré daňové zmeny, ktoré nastanú od nasledujúceho zdaňovacieho obdobia. Prínosom práce má byť zhodnotenie fungovania daňového systému a daňového zaťaženia fyzických osôb v rôznych životných situáciách.

Praktická časť bakalárskej práce je spracovaná na základe zákonov a vyhlášok platných pre rok 2019. Uvádza niekoľko modelových príkladov a daňový vplyv na nich. V závere je porovnanie daňového zaťaženia, zhodnotenie a prípadné odporúčanie.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 ZÁKLADNÉ POJMY VYUŽÍVANÉ PRI DANI Z PRÍJMOV

1.1 Definícia dane

Pod pojmom daň sa rozumie peňažité plnenie, ktoré zákon označuje ako daň, clo alebo poplatok. (Marková, 2020, s. 259)

Daňová povinnosť vzniká okamžikom, kedy nastali skutočnosti, ktoré sú podľa zákona charakterizované ako predmet dane. (Marková, 2020, s. 259)

Kubátová (2010, s. 15) definuje daň ako povinnú, nenávratnú, zákonom určenú platbu do verejného rozpočtu. Je platbou neúčelovou a neekvivalentnou. Opakuje sa určitých v časových úsekoch alebo je nepravidelná a platí sa len za istých okolností.

1.2 Verejný rozpočet

Verejným rozpočtom sa podľa Markovej (2020, s. 259) rozumie štátny rozpočet, rozpočet štátneho fondu alebo Národný fond, rozpočet Európskej únie alebo iný rozpočet o ktorom to stanoví zákon.

1.3 Predmet dane

Vo všeobecnosti sa pod predmetom dane rozumejú veličiny, z ktorých sa daň vyberá. Pre efektívny výber daní, je potrebné predmet dane definovať čo najpresnejšie. Eliminuje sa tak možnosť, že daňovník sa vyhne daňovej povinnosti z dôvodu že definícia predmetu dane je nekonkrétna alebo neúplná. K správne, určeniu čo je predmetom dane a čo pod predmet dane už nespadá slúžia aj vyňatia z predmetu dane, oslobodenia od dane či zľavy na dani a daňové bonusy. Všetky tieto skutočnosti sa zohľadňujú pri správnom vyplňaní daňového priznania. (Vančurová, Lachová, 2018, s. 9-13)

1.3.1 Vyňatie z predmetu dane

Definuje, čo spadá pod predmet dane a čo už nie je predmetom dane. Určuje hranicu, za ktorú už predmet dane nesiahá. Môže ísť o časť zdaňovanej veličiny, alebo pri splnení podmienok o celú veličinu. (Vančurová, Lachová, 2018, s. 9-13)

1.3.2 Oslobodenia od dane

Určujú predmet dane alebo jeho časť, z ktorého sa daň nevyberá. Daňovník nie je povinný, ale ani oprávnený túto špecifikovanú veličinu zahrnúť do základu dane. (Vančurová, Lachová, 2018, s. 9-13)

1.3.3 Zľava na dani respektíve daňový bonus

Zľavy na dani znižujú už samotnú vypočítanú daňovú povinnosť. Zľavy môžu dokonca presiahnuť výšku dane a vtedy hovoríme o daňovom bonuse. (Vančurová, Lachová, 2018, s. 9-13)

1.4 Sadzba dane

Tarifa, ktorá určuje výšku dane vypočítanú zo základu dane podľa príslušných predpisov. Sadzbu dane rozlišujeme proporcionálnu - teda miera zdanenie sa nemení, zostáva rovnaká a progresívnu - rastúcu. (Vančurová, Lachová, 2018, s. 24-26)

1.5 Rozdelenie daní

Podľa Kubátovej (2010, s.20) patrí k najzákladnejším delenia daní rozdelenie podľa **dopadu na daňovníka**. Ide o dane:

- priame
- nepriame

Priame dane sú odvádzané konkrétnym daňovníkom, ktorý je aj ich platiteľom. Daň nemôže byť prenesená na iný subjekt. Sú to predovšetkým dane z príjmu fyzických i právnických osôb, cestná daň alebo majetkové dane. Daňovník tak priamo pocíti daňový dopad.

Nepriame dane neodvádza do štátneho rozpočtu priamo daňovník, ale iný subjekt, ktorý je platiteľom dane. Typickým príkladom je daň z pridanej hodnoty, ekologické dane alebo clo. (The International Tax Handbook, 2017, s. 177-178)

Daňovník zaplatí túto daň v podobe zvýšenej ceny nakupovaného tovaru alebo služby, avšak samotnú daň nikam neodvádza. Tú odvedie následne platiteľ v zákonom určenom termíne a za stanovených podmienok. (Kubátová, 2010, s 20)

Ďalším rozdelením daní je delenie podľa **objektu**. Rozdeľuje z čoho je daň odvádzaná:

- z dôchodku
- zo spotreby
- z majetku
- z hlavy
- z výnosov

Dôchodkovou daňou sa rozumie hlavne daň z príjmu. Zo spotreby je to daň z pridanej hodnoty či cestná daň. K majetkovým daniam sa zaraďujú dane z nehnuteľností a z nadobudnutia nehnuteľného majetku. Daň z hlavy je rovnaká pre všetky skupiny obyvateľov, bez rozdielu príjmu. Typickým príkladom sú koncesionárske poplatky. Naopak výnosová daň sa týka len istej skupiny podnikateľských subjektov, ktorí vytvárajú určitý druh výnosov. (Kubátová, 2010, s 20 - 21)

2 DAŇ Z PRÍJMU FYZICKÝCH OSÔB V ČESKEJ REPUBLIKE

Daň z príjmu fyzických osôb sa v Českej republike riadi zákonom č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu, v znení neskorších predpisov (ďalej len ZDP).

2.1 Poplatníci

"Poplatníky daně z příjmu fyzických osob jsou fyzické osoby. Poplatníci jsou dňovými rezidenty České republiky, nebo daňovými nerezidenty. (Marková, 2020, s.6)

2.1.1 Daňový rezident

Poplatníci sú daňovými rezidentmi v prípade, že majú na území ČR bydlisko alebo sa tu obvykle zdržujú. Obvyklé zdržovanie sa znamená, že poplatník sa nachádza aspoň 183 dní v príslušnom kalendárnom roku na území ČR. Daňová povinnosť pre tieto osoby zahŕňa príjmy nadobudnuté ako na území ČR, tak aj na príjmy plynúce zo zahraničia. (businessinfo.cz, 2018)

2.1.2 Daňový nerezident

V prípade, že poplatníci nespĺňajú podmienky uvedené v predchádzajúcom odseku alebo to o nich stanoví medzinárodná zmluva, stávajú sa daňovými nerezidentmi. Daňová povinnosť sa pre nich vzťahuje len na príjmy nadobudnuté zo zdrojov na území ČR. Poplatníci, ktorí sa na území ČR zdržujú z dôvodu štúdia alebo liečenia patria medzi daňových nerezidentov a to aj v prípade, že splnia podmienku obvyklého zdržovania sa. Daňová povinnosť sa tak vzťahuje len na príjmy nadobudnuté zo zdrojov na území ČR. (businessinfo.cz, 2018)

2.2 Predmet dane

Predmetom dane z príjmu fyzických osôb sú všetky príjmy obsiahnuté v § 6 - § 10 zákona o dani z príjmov, ktoré budú podrobne definované v ďalšej časti.

Za príjmy sa považujú peňažné aj nepeňažné plnenia, vrátane príjmov dosiahnutých výmenou. Podľa zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu, sa za predmet dane nepovažujú úvery a pôžičky, príjmy z vysporiadania spoločného imania manželov, spoluvlastníctva, výmeny pozemkov, odškodnenia priznané medzinárodným trestným súdom a ďalšie. (Marková, 2020, s. 6-7)

2.3 Oslobodenia od dane

Oslobodenia sú časťou predmetu dane, z ktorých sa daň nevyberá, prípadne, ktoré daňovník nie je povinný zahrnúť do základu dane. Viazu sa na splnenie určitých podmienok, prípadne majú zadané limity, ktorých prekročenie už spadá do zdanenia.

Zákon o dani z príjmu rieši oslobodenia vo viacerých paragrafoch.

Všeobecné oslobodenia platné pre všetky fyzické osoby uvádza § 4. Zaradujú sa sem napríklad:

- príjmy z predaja rodinného domu a súvisiaceho pozemku a to v prípade, že v ňom mal predávajúci aspoň 2 roky pred predajom bydlisko alebo použije získané prostriedky na uspokojenie vlastnej bytovej potreby alebo ak doba medzi získaním vlastníckeho práva a predajom presiahne 5 rokov
- príjmy z predaja hmotných vecí s výnimkou cenného papiera, motorového vozidla, lietadla alebo lode, ak doba medzi získaním a predajom nepresiahne 1 rok a hmotných vecí, ktoré boli v období 5 rokov pred predajom zaradené do obchodného majetku
- prijaté náhrady majetkovej a nemajetkovej ujmy, plnenia z komerčných poistení okrem náhrady za stratu príjmu, náhrada za škodu na majetku zahrnutom v obchodnom majetku alebo využívaného k prenájmu, plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu v súvislosti s vykonávaním činnosti OSVČ alebo v súvislosti s nájmom
- príjmy získané vo forme dávok z nemocenského alebo dôchodkového poistenia, plnenia zo štátnej politiky zamestnanosti a zo zdravotného poistenia
- dávky pre osoby so zdravotným postihnutím, v hmotnej núdzi a ostatné sociálne výpomoci
- štipendiá, penzie, výsluhové náležitosti vojakov a príslušníkov bezpečnostných zložiek, plnenia z vyživovacej povinnosti a ďalšie

Oslobodenia bezúplatných príjmov sú uvedené v § 4a. Sem sa radia:

- príjmy z dedičstva, nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemkom, služobným bytom
- dary vo forme reklamných predmetov, ak nepresiahnu čiastku 500Kč

- bezúplatné příjmy použité na humanitárne alebo charitatívne účely, na vzdelanie alebo sociálne služby alebo na zakúpenie pomôcok pre zdravotne postihnutých (Marková, 2020, s. 7-9)

Zamestnanci si môžu oslobodenia príjmov uplatniť podľa § 6 odseku 9, ktorý zahŕňa:

- nepeňažné plnenia vynaložené na osobný rozvoj zamestnanca súvisiace s predmetom činnosti zamestnávateľa
- hodnotu stravovania a nealkoholických nápojov poskytovaných zamestnávateľom zamestnancovi na pracovisku
- nepeňažné plnenia poskytované zamestnávateľom z fondu kultúrnych a sociálnych potrieb vo forme nákupu zdravotného prípadne liečebného tovaru alebo poskytnutie rekreácie, v úhrne najviac do výšky 20 000 Kč za zdaňovacie obdobie
- príjmy do 500 000Kč poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi pri živelnej pohrome, ekologickej alebo priemyselnej havárii
- príspevky zamestnávateľa na penzijné poistenie v celkovom úhrne najviac 50 000Kč ročne a iné. (Marková, 2020, s. 9-10)

Ostatné príjmy zdaňované podľa § 10 oslobodzuje § 10 odsek 3 písmená a) až c) zákona o dani z príjmu. Zákon uvádza ako oslobodené:

- príležitostné príjmy uvedené v § 10 odseku 1 písmene a) v prípade, že v zdaňovacom období nepresiahnu sumu 30 000 Kč
- príjmy z chovu včiel, ak počet včelstiev neprekročí 60, je oslobodených 500 Kč na jedno včelstvo
- výhry v lotériách a tombolách a hazardných hrách, ak nepresiahnu 1 000 000 Kč
- bezúplatné príjmy od príbuzného v priamej alebo vedľajšej línii, alebo od osoby s ktorou aspoň jeden rok pred získaním príjmu žil v spoločnej domácnosti. (Marková, 2020, s. 16)

2.4 Základ dane

Základom dane je rozdiel medzi príjmami a výdajmi, ktoré sú preukázateľne vynaložené na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmu, alebo fyzická osoba využije možnosť uplatnenia paušálnych výdajov. Ak má poplatník za dané zdaňovacie obdobie viac druhov príjmov, je základom dane súčet čiastkových základov podľa jednotlivých druhov príjmov. (§ 5 odsek 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

2.4.1 Nezdaniiteľná časť základu dane

Daňovú povinnosť je možné optimalizovať pomocou nezdaniteľných častí základu dane. (§ 15 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

Bezúplatné plnenia

Odčítať od základu dane sa môže hodnota bezúplatných plnení poskytnutých na účely prospešné verejnosti, a to na vedu a vzdelávanie, výskum a vývoj, kultúru, školstvo, podporu mládeže a ďalšie. Celková hodnota poskytnutého plnenia musia presiahnuť 2% základu dane alebo je vo výške aspoň 1 000 Kč. Spolu je možné odčítať najviac 15% základu dane. Za bezúplatné plnenie sa považuje aj darovanie krvi, kde za jeden odber si môže poplatník odčítať 3 000 Kč, za odber orgánu a krvotvorných buniek čiastku 20 000 Kč. (§ 15 odsek 1 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

Úroky

Od základu dane je možné odčítať čiastku rovnajúcu sa zaplateným úrokom v danom zdaňovacom období pri úveroch zo stavebného sporenia, hypotekárneho úveru a z úveru poskytnutého na financovanie bytových potrieb. Najvyššia možná uplatniteľná čiastka je 300 000 Kč. Odpočet uplatňuje buď jedna osoba, alebo viacerí poplatníci, ale rovným dielom. (§ 15 odsek 3 a 4 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

Poistenia

Za zdaňovacie obdobie je možné odčítať najviac 24 000 Kč ako súčet príspevku na penzijné pripoistenie zníženého o maximálny štátny príspevok, príspevku na penzijné pripoistenie a príspevku na doplnkové penzijné sporenie. Rovnako je možné odčítať poplatníkom zaplatené poistné na súkromné životné poistenie a to do výšky 24 000 Kč (§ 15 odsek 5 a 6 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

Členské príspevky

Členské príspevky zaplatené na v zdaňovacom období členom odborovej organizácie sa odpočítajú do výšky 1,5% zdaniteľných príjmov podľa § 6, najviac však do výšky 3 000 Kč. (§ 15 odsek 7 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

Ďalšie vzdelanie

Za skúšky overujúce výsledky ďalšieho vzdelávania sa môže odčítať od základu dane čiastka najviac 10 000 Kč, pre osoby so zdravotným postihnutím 13 000 Kč, s ťažkým zdravotným postihnutím 15 000 Kč. (§ 15 odsek 8 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

2.4.2 Odpočítateľné položky

Od základu dane je možné odpočítať daňovú stratu, ktorá pochádza z najviac 5 predchádzajúcich období. Ďalšou odpočítateľnou položkou je podpora výskumu, vývoja a odborného vzdelávania. V prípade, že nie je možné odpočet uplatniť, z dôvodu nízkeho základu dane alebo daňovej straty, môže sa uplatniť počas 3 bezprostredne nasledujúcich období. (§ 34 odsek 1, 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

2.5 Sadzba dane

Daň sa vypočíta zo základu dane zníženého o nezdaniteľnú časť a odčítateľné položky, zaokrúhleného na celé sto koruny dole sadzbou 15%. (Marková, 2020, s. 19)

Solidárne zvýšenie dane sa vypočíta z kladného rozdielu medzi súčtom príjmov z § 6 a § 7 a 48násobkom priemernej mzdy. (Marková, 2020, s. 19)

Priemerná mzda - zahŕňa všetky pracovné príjmy, základné mzdy, príplatky, odmeny aj náhrady mzdy, ktoré pripadajú na jedného zamestnanca za kalendárny mesiac. V jednoduchosti to znamená, že objem mzdových prostriedkov sa vydeli počtom zamestnancov. Práve preto nie je ukazovateľom, ktorý má vypovedať o väčšine zamestnancov, ale slúži skôr pre časové a medzinárodné porovnanie alebo využitie v daňovej sfére. Pre rok 2019 sa priemerná hrubá mzda pohybovala na úrovni 34 125Kč. (kurzy.cz, 2020)

2.6 Zľavy na dani

Každý poplatník má nárok na zníženie daňovej povinnosti o zľavy na dani uplatňované podľa § 35ba, §35bb a §35bc zákona o dani z príjmu. Marková (2020, s 51) uvádza vo svojej publikácii zľavy na dani nasledovne:

- **základnú zľavu na poplatníka** - vo výške 24 840 Kč.

- **zľavu na manžela/manželku** - vo výške 24 840Kč, ktorá s poplatníkom žije v spoločne hospodáriacej domácnosti a nedosahuje vlastný príjem, ktorý by za dané zdaňovacie obdobie presiahol 68 000 Kč. V prípade, že je manžel/manželka držiteľom preukazu ZŤP/P, čiastka 24 840 Kč sa zvyšuje na dvojnásobok.

- **základnú zľavu na invaliditu** - vo výške 2 520 Kč, v prípade, že je poplatníkovi priznaný invalidný dôchodok pre invaliditu prvého alebo druhého stupňa podľa zákona o dôchodkovom poistení

- **rozšírenú zľavu na invaliditu** - vo výške 5 040 Kč, v prípade, že je poplatníkovi priznaný invalidný dôchodok pre invaliditu tretieho stupňa podľa zákona o dôchodkovom poistení

- **zľavu pre držiteľa preukazu ZŤP** - vo výške 16 140Kč, ak je poplatníkovi priznaný nárok na ZŤP

- **zľavu na študenta** - vo výške 4 020Kč počas doby, kedy sa sústavne pripravuje na budúce povolanie štúdiom alebo výcvikom a to až do dovŕšenia 26 rokov, v prípade prezenčnej formy doktorského štúdia až do dovŕšenia 28 rokov

- **zľava za umiestnenie dieťaťa** - výška zľavy zodpovedá výške výdavkov preukázateľne vynaložených poplatníkom za umiestnenie dieťaťa v predškolskom zariadení najviac však do výšky minimálnej mzdy za každé takto umiestnené vyživované dieťa žijúce s poplatníkom v spoločnej domácnosti. Do výdavkov sa nezapočítava príspevok na stravovanie dieťaťa.

- **zľava na evidenciu tržieb** - uplatňuje sa len v zdaňovacom období, kedy poplatník o prvýkrát zaevidoval tržbu, ktorú má podľa zákona o evidencii tržieb povinnosť evidovať, výška zľavy je 5 000 Kč z kladného rozdielu základu dane a 15% čiastkového základu dane zo samostatnej činnosti a základnej zľavy na poplatníka

2.7 Daňové zvýhodnenie

Poplatník má ďalej nárok na daňové zvýhodnenie na vyživované deti, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti vo výške:

- 15 204Kč ročne na jedno dieťa
- 19 404Kč ročne na druhé dieťa
- 24 204Kč ročne na tretie a každé ďalšie dieťa

Ak je jeho nárok na daňové zvýhodnenie vyšší ako daňová povinnosť, vzniknutý preplatok sa stáva daňovým bonusom. Poplatník si ho môže uplatniť ak je jeho výška aspoň 100Kč, najviac však 60 300Kč ročne. Zároveň musí pre jeho uplatnenie dosahovať príjmy podľa §6 alebo §7 aspoň vo výške šesť násobku minimálnej mzdy. (§ 35c odsek 1 až 4 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

V prípade, že dieťa vyživuje viac poplatníkov, daňové zvýhodnenie si uplatňuje len jeden z nich. Vtedy má poplatník nárok uplatniť si 1/12 zvýhodnenia za každý kalendárny mesiac, na začiatku ktorého boli splnené podmienky. Uplatňovať daňové zvýhodnenie je možné už od mesiaca, v ktorom sa dieťa narodilo, prípadne bolo osvojené. (§ 35c odsek 9 a 10 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

Vyživované dieťa - vyživovaným dieťaťom sa rozumie dieťa vlastné, osvojené, dieťa v starostlivosti, ktoré nahradzuje starostlivosť rodičov, dieťa v pestúnskej starostlivosti alebo dieťa druhého z manželov, vlastný vnuk, alebo vnuk druhého z manželov, ak rodičia nemajú dostatočný príjem na uplatnenie daňového zvýhodnenia (§ 35c odsek 6 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

2.8 Zdaňovacie obdobie

Zdaňovacím obdobím je kalendárny rok. Väčšina ľudí ale odvádza mesačné zálohy na daň. Štandardne ich zamestnancov zráža a odvádza zamestnávateľ zo mzdy. Po skončení zdaňovacieho obdobia si poplatník požiada o vykonanie ročného zúčtovania, ak dosahoval len príjmy zo závislej činnosti, alebo o spracovanie daňového priznania, ak dosahoval aj príjmy z iných činností. Vďaka mesačne odvádzaným zálohám môže potom vzniknúť poplatníkovi preplatok dane, ktorý správca dane vráti. (Vančurová, Lachová, 2018, s. 243-249)

2.9 Platenie dane

Na daň z príjmu sa v priebehu roka odvádzajú zálohy. Pri príjmoch zo závislej činnosti má zamestnávateľ povinnosť odvádzať zálohy na daň mesačne z hrubej mzdy zamestnanca. Keďže niektoré odpočty a zľavy na dani nie je možné uplatňovať mesačne, vysporiadajú sa pri podávaní daňového priznania a môže tak vzniknúť preplatok na dani. Daň sa nepredpíše a neplatí ak je jej výška menej ako 200Kč za zdaňovacie obdobie, alebo ak príjem fyzickej osoby prekročil 15 000Kč. (§ 38a a § 38b zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

Poplatník, ktorý dosahuje príjmy z ostatných činností, platí zálohy podľa § 38a odseku 2, 3 a 4 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu:

Tabuľka 1 - Povinnosť platenia záloh

Posledná známa daňová povinnosť	Výška zálohy	Dátum splatnosti zálohy v nasledujúcom zdaňovacom období
Menej ako 30 000Kč	-	-
30 000Kč - 150 000Kč	40% poslednej známej daňovej povinnosti	Do 15.dňa šiesteho mesiaca Do 15.dňa dvanásteho mesiaca
Viac ako 150 000Kč	1/4 poslednej známej daňovej povinnosti	Do 15.dňa tretieho mesiaca Do 15.dňa šiesteho mesiaca Do 15.dňa deviateho mesiaca Do 15.dňa dvanásteho mesiaca

2.10 Výpočet dane

Tabuľka 2 - Výpočet dane z príjmu FO v ČR

Základ dane §6 (úhrn príjmov + poistné)
Základ dane (súčet čiastkových základov dane §7 + §8 + §9 + §10)
- strata z predchádzajúceho obdobia (maximálne do výšky predošlého riadku)
Základ dane
- nezdaniteľné časti základu dane a odpočítateľné položky (dary, darovanie krvi, úroky, poistenia, príspevky, výskum a vývoj)
Základ dane po znížení
Základ dane zaokrúhlený na celé sto koruny nadol
Daň (15%)
+ Solidárne zvýšenie dane (7% z príjmov podľa §6 a §7 nad 1 638 000Kč)
Celková daň (zaokrúhlená na celé Kč nahor)
- zľavy na dani (na poplatníka, manželku, invaliditu, študenta atď.)

Daň po uplatnení zliav
- daňové zvýhodnenie na deti
Daň po uplatnení zvýhodnenia, resp. daňový bonus na poukázanie správcom dane
- zaplatená daňová povinnosť na zálohách
Rozdiel (doplatok/preplatok)

3 DRUHY ZDANITELNÝCH PRÍJMOV V ČESKEJ REPUBLIKE

Podľa zákona o dani z príjmov sa zdaniteľné príjmy rozdeľujú nasledovne:

- § 6 Príjmy zo závislej činnosti
- § 7 Príjmy zo samostatnej činnosti
- § 8 Príjmy z kapitálového majetku
- § 9 Príjmy z nájmu
- § 10 Ostatné príjmy

3.1 Príjmy zo závislej činnosti

Príjmami zo závislej činnosti sa rozumejú plnenia súvisiace so súčasným alebo predošlým pracovnoprávnym, služobným či členským pomerom. Rovnako sa za príjmy zo závislej činnosti považujú aj príjmy za prácu členov družstva, spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným, komanditistov komanditnej spoločnosti a odmeny členov orgánov právnických osôb a likvidátorov. (Marková, 2019, s. 11)

Základom dane je superhrubá mzda, ktorú zistíme tak, že k hrubej mzde prirátame sociálne a zdravotné poistenie hradené zamestnávateľom za zamestnanca. Odvody zamestnávateľa činia spolu 34%. (Marková, 2019, s. 13)

Tabuľka 3 - Sadzby sociálneho a zdravotného poistenia zamestnanca v ČR

	Zamestnanec	Zamestnávateľ
Sociálne poistenie	6,5%	25%
Zdravotné poistenie	4,5%	9%

Za samostatný základ dane, z ktorého sa daň vyberá zrážkou sa považujú príjmy plynúce na základe dohody o vykonaní práce, ktorých úhrnná výška nepresiahne 10 000Kč za mesiac u jedného platcu dane a príjmy z dohody o pracovnej činnosti, ak nepresiahnu u jedného platcu čiastku pre vznik účasti na nemocenskom poistení, čo činí čiastku 2999Kč mesačne. (Marková, 2019, s.11)

3.2 Príjmy zo samostatnej činnosti

Medzi príjmy zo samostatnej činnosti patria príjmy neuvedené v § 6 a to najmä:

- príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva
- príjmy zo živnostenského podnikania
- príjmy z iného podnikania ku ktorému je treba podnikateľské oprávnenie
- podiely na zisku spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti

Rovnako ide aj o príjmy z práv priemyslového vlastníctva a autorských práv, príjmy z nájmu majetku zaradeného v obchodnom majetku a príjmy z výkonu nezávislého povolania.

Pre výpočet čiastkového základu dane sa tieto príjmy znižujú o preukázateľne vynaložené výdavky na ich dosiahnutie, udržanie a zaistenie prostredníctvom vedenia daňovej evidencie či účtovníctva. (Marková, 2020, s.13)

Poplatník sa môže rozhodnúť, že si neuplatní preukázateľne vynaložené výdavky a vtedy môže využiť takzvané paušálne výdavky vo výške:

- 80% z príjmov z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva a z príjmov z remeselného podnikania, najviac do sumy 1 600 000Kč
- 60% z príjmov zo živnostenského podnikania, najviac do sumy 1 200 000Kč
- 30% z príjmov z nájmu majetku zaradené v obchodnom majetku, najviac do sumy 600 000Kč
- 40% z iných príjmov zo samostatnej činnosti, najviac do sumy 800 000Kč

Základom dane sú potom príjmy znížené o príslušnú sumu výdajov podľa predošlých bodov. (Marková, 2020, s 13,14)

Osoba samostatne výdelečne činná je povinná platiť sociálne a zdravotné poistenie aj z tejto činnosti. Odvody poistného na sociálne zabezpečenie zahŕňajú poistné na nemocenské poistenie - do júna 2019 v sadzbe 2,3%, od júna 2019 v sadzbe 2,1%, poistné na dôchodkové poistenie v sadzbe 28% a príspevok na štátnu podporu zamestnanosti v sadzbe 1,2%.

Minimálny vymeriavací základ pre hlavnú činnosť je 25% a pre vedľajšiu činnosť 10% priemernej mzdy platnej v danom roku. Pre rok 2019 je výška priemernej mzdy stanovená na 32 699Kč, pre rok 2020 je 34 835 Kč. Výpočty a minimálne zálohy uvádzam v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 4 - Sociálne poistenie

		Hlavná činnosť		Vedľajšia činnosť	
		2019	2020	2019	2020
Sociálne poistenie	Mesačný vymeriavací základ	8 175 Kč	8 709 Kč	3 270 Kč	3 484 Kč
	Minimálna mesačná záloha na dôchodkové poistenie (29,2%)	2 388 Kč	2 544Kč	955 Kč	1 018 Kč
	Minimálna mesačná záloha na nemocenské poistenie (do 06/2019 2,3%, potom 2,1%)	138 Kč 126 Kč	126 Kč		

Minimálny ročný vymeriavací základ na sociálne poistenie vypočítame tak, že mesačné zálohy vynásobíme počtom mesiacov výkonu samostatnej výdeľnej činnosti. Nezarátavajú sa mesiace kedy:

- OSVČ činnosť nevykonávala po celý mesiac
- poberala nemocenskú dávku počas celého mesiaca
- je poistencom štátu
- má ťažké telesné alebo mentálne postihnutie
- dosiahla dôchodkový vek
- celodenne sa starala o dieťa do 7 rokov, alebo aspoň o dve deti do 15 rokov
- je súčasne zamestnancom a poistné odvádza aspoň z minimálneho vymeriavacieho základu pre zamestnanca

Ročné poistné na sociálne poistenie sa potom vyráta ako 50% z rozdielu medzi príjmami a výdavkami z tejto činnosti. Maximálny ročný vymeriavací základ je pre rok 2019 stanovený na 1 569 552Kč, pre rok 2020 vo výške 1 672 080Kč. (finance.cz, 2020)

Povinnosť platiť zdravotné poistenie má každá OSVČ, ktorá podniká v rámci hlavnej činnosti. OSVČ, ktorá podniká v rámci vedľajšej činnosti povinné zálohy platiť nemusí. Na výpočet záloh je rozhodujúci zisk, ktorý živnostník dosiahol za predchádzajúce zdaňovacie

obdobie. Vymeriavací základ sa určí ako 50% príjmov z podnikania znížených o výdavky. Vymeriavací základ ale nemôže byť nižší ako minimálny vymeriavací základ. Ten je stanovený ako 50% priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Pre rok 2019 teda platí minimálny vymeriavací základ 16 349,50Kč. pre rok 2020 je to 17 417,50Kč. Ten sa vynásobí sadzbou 13,5% a minimálna výška mesačných záloh je vyčíslená na 2208Kč za rok 2019 a 2351Kč pre rok 2020.

Pri podnikaní v rámci vedľajšej činnosti nevzniká povinnosť platiť mesačné zálohy. Poistné na **zdravotné poistenie** sa doplatí až po skončení kalendárneho roka na základe podaného prehľadu o príjmoch a výdavkoch, kde sa vypočíta na základe reálne dosiahnutého zisku. (penize.cz, 2020)

3.3 Príjmy z kapitálového majetku

Podľa Vančurovej (2013, s. 220-226) rozdeľujeme príjmy z kapitálového majetku do dvoch skupín a to na úroky a dividendy. Pod úrokmi rozumieme úroky z vkladov, úverov, pôžičiek, výnosy z cenných papierov a im podobným dokumentom. Dividendami chápeme dividendy z akcií, podielových listov, podiely na zisku plynúce zo spoločnosti spoločníkom a členom družstiev a rovnako aj podiely na zisku tichých spoločníkov. Príjmy z kapitálového majetku vo väčšine prípadov tvoria samostatný základ dane, ktorý sa zdaňuje zvláštnou sadzbou dane (§36 zákona o dani z príjmu) priamo pri vyplácaní príjmu. (Vančurová, 2013, s. 220-226)

3.4 Príjmy z nájmu

Príjmy z nájmu zahŕňajú buď to prenájom nehnuteľných vecí ako sú byty, domy, či kancelárske priestory alebo prenájom hnutel'ného majetku. Nakoľko je prenájom hnutel'ného majetku veľmi zložitý kontrolovať, zahŕňa sa do základu dane len ak nejde o takzvaný príležitostný príjem.

Na výpočet základu dane môžeme použiť dva rôzne spôsoby. Prvým spôsobom je uplatnenie výdavkov preukázateľne vynaložených na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmu. Je však nutné viesť evidenciu vynaložených výdavkov zákonom stanoveným spôsobom. Druhou možnosťou je uplatňovanie paušálnych výdavkov. Podľa § 9 odseku 4 zákona o dani z príjmu je možné uplatniť paušálne výdavky do výšky 30% z tohto dosiahnutého príjmu, najviac však do sumy 600 000 Kč. (§ 9 odsek 1 až 6 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z príjmu)

3.5 Ostatné príjmy

Sem sa radia príjmy, ktoré nespádajú do predošlých zaradení. Sú to príjmy často neštandardné a ojedinelé, preto je na mieste otázka, či vôbec majú byť do základu dane zahrňované. Medzi najčastejšie vykazované ostatné príjmy patria príjmy z príležitostného nájmu, z predaja majetku, výhry v hazardných hrách a lotériách - ak presiahnu podmienky pre oslobodenie príjmu, náhrady škody a poistné plnenia.

Základom dane je rozdiel príjmov a preukázateľne vynaložených výdavkov na ich dosiahnutie. Ak sú výdavky na dosiahnutie príjmu vyššie ako samotný príjem, k rozdielu sa neprihliada. Nie je teda možné vykázat' daňovú stratu. (Vančurová, 2013, s. 247 - 285)

4 DAŇ Z PRÍJMU FYZICKÝCH OSÔB V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Daň z príjmu fyzických osôb sa v Slovenskej republike riadi zákonom č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, v znení neskorších predpisov (ďalej len ZDP).

4.1 Daňovník

Podľa § 2 sa pod pojmom daňovník rozumie fyzická alebo právnická osoba.

Daňovník s neobmedzenou daňovou povinnosťou je každý fyzická osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky bydlisko alebo sa tu obvykle zdržiava, aspoň 183 dní v príslušnom kalendárnom roku. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 2 písm. d)

Daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou je fyzickou osobou neuvedenou v predchádzajúcom odseku alebo ak sa na území Slovenskej republiky obvykle zdržiava ale len na účely štúdia alebo liečenia alebo hranice Slovenskej republiky prekračuje v určitých časových obdobia za účelom výkonu závislej činnosti. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 2 písm. e)

S účinnosťou od 01.01.2021 sa do daňového systému zavádza aj nový pojem mikrodaňovník.

"Na účely tohto zákona sa rozumie mikrodaňovníkom daňovník, ktorý je fyzickou osobou, ktorého príjmy (výnosy) podľa § 6 ods. 1 a 2 za zdaňovacie obdobie neprevyšujú sumu ustanovenú osobitným predpisom, a daňovník, ktorý je právnickou osobou, ktorého príjmy (výnosy) za zdaňovacie obdobie neprevyšujú sumu ustanovenú osobitným predpisom." (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 2 písm. w)

Pre zdaniteľnú osobu, ktorá splní podmienky mikrodaňovníka a teda, že jej príjmy (výnosy) neprevýšia 100 000€ za zdaňovacie obdobie, bude platiť nižšia sadzba dane a to 15%.

4.2 Predmet dane

Predmetom dane z príjmov fyzických osôb sú:

- § 5 príjmy zo závislej činnosti
- § 6 príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu
- § 7 príjmy z kapitálového majetku

- § 8 ostatné príjmy
- podiely na zisku - dividendy - vyplácané zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, podiely na výsledku podnikania vyplácané tichému spoločníkovi, podiel člena pozemkového spoločenstva. Tieto podiely sú zdaňované ako samostatný základ dane podľa § 51e zákona o dani z príjmov a daň sa vysporiada priamo pri vyplácaní príjmu.

(Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 3 ods. 1 písm. a) až g)

Naopak, do predmetu dane nepatria napríklad získané úvery a pôžičky, hodnota DPH, cestovné náhrady zamestnanca, hodnota osobných ochranných prostriedkov a pracovného oblečenia, náhrada za používanie vlastného náradia zamestnanca a iné náhrady súvisiace s výkonom funkcie zamestnanca.

(Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 3 ods. 2, § 5 ods. 5)

4.3 Základ dane

Základ dane tvorí súčet čiastkového základu dane podľa § 5, ktorý sa zníži o nezdaniteľnú časť základu dane a zároveň čiastkových základov dane podľa § 6 ods. 3 a 4 a § 8 a čiastkový základ dane podľa § 6 ods. 1 a 2 znížený o nezdaniteľnú časť základu dane a prípadnú stratu vykázanú v predošlých rokoch. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 4 ods. 1 písm. a), b))

4.4 Oslobodenia od dane

Príjmy oslobodené od dane rieši zákon o dani z príjmu v § 9. Je nutné splniť zákonom stanovené podmienky pre oslobodenie. Najčastejšími oslobodenými príjmami sú:

- príjmy z predaja nehnuteľnosti, a to po uplynutí piatich rokov od jej nadobudnutia,
- z predaja hnuťnej veci s výnimkou hnuťných vecí, ktoré boli zahrnuté v obchodnom majetku a to do piatich rokov od vyradenia z obchodného majetku,
- príjmy z prenájmu a príjmy príležitostné príjmy, ak úhrn týchto príjmov nepresiahne 500€ za zdaňovacie obdobie, pričom do základu dane sa zahrnie len príjem presahujúci uvedenú sumu
- príjmy z predaja cenných papierov prijatých na obchodovanie a to po uplynutí jedného roka od ich nadobudnutia

Od dane sú taktiež oslobodené aj príjmy plynúce zo sociálneho a zdravotného poistenia a to najmä:

- dávky z verejného sociálneho a zdravotného poistenia, príspevky v hmotnej núdzi, ostatné sociálne dávky ako nemocenská, príplatok pri ošetrovaní člena rodiny
- dávky výsluhového zabezpečenia ozbrojených zložiek, vecné alebo peňažné dary pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru za záchranu života a majetku
- náhrady škody alebo nemajetkovej ujmy pri mimoriadnych udalostiach
- štipendiá zo štátneho rozpočtu alebo z prostriedkov vysokých škôl
- daňové zvýhodnenie na vyživované dieťa - tzv. daňový bonus, daňové zvýhodnenie na zaplatené úroky, zamestnanecké prémie

(Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 9 ods. 1 a 2)

Ďalšie oslobodené príjmy, ktoré sa týkajú predovšetkým zamestnancov sú uvádzané v § 5 zákona o dani z príjmu a to napríklad:

- suma vynaložená zamestnávateľom na vzdelávanie zamestnanca
- hodnota stravy a nealkoholických nápojov poskytovaných zamestnávateľom zamestnancovi na pracovisku
- použitie rekreačného, zdravotníckeho, vzdelávacieho alebo športového zariadenia poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi, vrátane účasti manželky a vyživovaných detí)
- poistné, ktoré je povinný platiť zamestnávateľ, náhrady príjmu v prípade práceneschopnosti
- sociálna výpomoc v prípade úmrtia blízkej osoby, živelnej pohromy poskytovaná z prostriedkov sociálneho fondu
zabezpečenie dopravy zamestnancovi na miesto výkonu práce a späť, zabezpečenie ubytovania v úhrnnej výške najviac 100 eur mesačne, plnenie nad túto uvedenú sumu sa do základu dane zahrnie

(Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 5 ods. 7)

4.5 Nezdanieľná časť základu dane

Základ dane zo závislej činnosti alebo zo živnosti si môže daňovník znížiť o nezdanieľné časti základu dane. Ide teda o časť príjmov, z ktorých sa neodvádza daň.

- na daňovníka:
 - ak jeho základ dane je nižší ako 100 násobok sumy životného minima , nezdaniteľná časť je potom suma zodpovedajúca 19,2 násobku sumy životného minima. Pre rok 2020 sa tento výpočet upraví na 92,8násobok sumy životného minima a nezdaniteľná časť bude potom zodpovedať 21násobku sumy životného minima. Z uvedeného vyplýva, že nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka je pre zdaňovacie obdobie 2019 vo výške 3 937,35€ a pre zdaňovacie obdobie 2020 vo výške 4 414,20€
 - ak jeho základ dane je vyšší ako 100 násobok sumy životného minima, nezdaniteľná časť základu dane je rozdielom medzi 44,2 násobkom životného minima a jednej štvrtiny základu dane daňovníka. Životné minimum pre zdaňovacie obdobie 2019 je určené na 205,07€, pre rok 2020 je stanovené na 210,20€. Počnúc rokom 2020 sa rovnako aj táto hranica základu dane upravuje na 92,8násobok .

(Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 11 ods. 2 písm. a) a b))

Ak je daňovník k prvému dňu zdaňovacieho obdobia poberateľom starobného, predčasného starobného, výsluhového alebo iného dôchodku obdobného druhu nemá nárok na uplatnenie si nezdaniteľnej časti základu dane a to aj v prípade, že mu je tento dôchodok priznaný spätne. V prípade, že suma vyplatených dôchodkov v úhrne nepresiahne sumu o ktorú sa znižuje základ dane, zníži sa o rozdiel medzi sumou nezdaniteľnej časti a vyplatenou sumou dôchodku. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 11 ods. 6)

- na manželku: ak je základ dane daňovníka za zdaňovacie obdobie nižší ako 176,8 násobok sumy životného minima a jeho manžel/manželka:
 - nemá vlastný príjem -> nezdaniteľná časť zodpovedá sume 19,2 násobku životného minima
 - má vlastný príjem, ktorý ale nepresahuje sumu 19,2 násobku životného minima -> nezdaniteľná časť je tvorená rozdielom medzi 19,2 násobkom životného minima a vlastným príjmom manžela/manželky
 - má vlastný príjem, ktorý presahuje 19,2 násobok sumy životného minima -> nezdaniteľná časť základu dane na manžela/manželku sa bude rovnať nule
- na manželku: ak je základ dane daňovníka vyšší ako 176,8 násobok sumy životného minima a jeho manžel/manželka:

- nemá vlastní příjem -> nezdanitelnou částou je suma rozdílu 63,4 násobku životního minima a jedné čtvrtiny základu dane daňovníka
- má vlastní příjem -> postupuje sa rovnako ako v predošlom bode, spolu so znížením o vlastní příjem manželky
(Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmov, § 11 ods. 3 písm. a) a b))
- Pre nárok na uplatnenie si nezdaniteľnej časti základu dane na manžela/manželku musia daňovníci spĺňať podmienky stanovené zákonom a to:
 - žiť v spoločnej domácnosti a zároveň
 - sa starať o vyživované maloleté dieťa alebo poberať peňažný príspevok na opatrovanie
 - alebo byť zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie

Zároveň platí, že daňovník si môže nezdaniteľnú časť základu dane na manžela/manželku uplatniť vo výške 1/12 len na tie kalendárne mesiace na začiatku ktorých, boli splnené obe podmienky. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmov, § 11 ods. 4 a 5)

- na doplnkové dôchodkové sporenie: od základu dane sa odpočíta preukázateľne zaplatené poistné, najviac do výšky 180 € za rok, zmluva o doplnkovom dôchodkovom sporení musí byť uzatvorená po 31. decembri 2013
- na kúpeľnú starostlivosť: nezdaniteľnou časťou sú aj preukázateľne zaplatené úhrady na kúpeľnú starostlivosť v príslušnom zdaňovacom období v kúpeľných zariadeniach prevádzkovaných na základe osobitného predpisu v úhrne do 50 € za rok na daňovníka, manžela/manželku a každé vyživované dieťa

4.6 Daňové bonusy

O sumu daňových bonusov sa znižuje už samotná vypočítaná daň. Najskôr sa daň zníži o sumu bonusu na deti, potom o sumu bonusu na zaplatené úroky. Ak nastane situácia, že suma vypočítanej dane je nižšia ako suma daňových bonusov, daňovník požiada správcu dane o vyplatenie tohto rozdielu. Správca dane pri tom postupuje rovnako ako pri vrátení daňového preplatku. (Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019, s. 43 - 44)

4.6.1 Na vyživované dieťa

Ak daňovník dosiahol za zdaňovacie obdobie zdaniteľné príjmy podľa § 5, teda príjmy zo závislej činnosti, alebo podľa § 6 ods. 1 a 2, teda príjmy z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti, aspoň vo výške 6 násobku minimálnej mzdy a vykáže tak základ dane,

môže si uplatniť daňový bonus na každé jedno vyživované dieťa žijúce v spoločnej domácnosti s daňovníkom.

Suma daňového bonusu na vyživované dieťa je 22,17eur na každý kalendárny mesiac. Od 01.04.2019 novelou zákona platí, že na vyživované dieťa do dovŕšenia 6.roku života sa táto suma zdvojnásobuje. Posledný krát za mesiac, v ktorom dieťa dovŕši 6 rokov. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 33 ods. 1)

Ak dieťa vyživuje viacero daňovníkov, môže si daňový bonus uplatniť len jeden z nich. Daňovník si môže bonus uplatniť za každý kalendárny mesiac, na ktorého začiatku boli splnené podmienky, počnúc mesiacom kedy sa dieťa narodilo. Ak suma daňového bonusu na poukázanie správcom dane prevyšuje výšku vypočítanej dane, daňovník požiadava o vyplatenie rozdielu. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 33 ods. 4-6)

Vyživované dieťa - za vyživované dieťa sa na účely dane z príjmov považuje dieťa vlastné, osvojené, dieťa prevzaté do starostlivosti alebo dieťa druhého z manželov. Tiež sa za vyživované dieťa považuje plnoleté nezaopatrované dieťa, ktoré sa pripravuje na povolanie štúdiom dennou formou a to až do dosiahnutia vysokoškolského vzdelania druhého stupňa.

(Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa, § 3)

4.6.2 Na zaplatené úroky

Na uplatnenie si daňového bonusu na zaplatené úroky z úveru na bývanie musí daňovník ku dňu uzavretia zmluvy o úvere splniť podmienky:

- vek medzi 18 a 35 rokov ku dňu podania žiadosti o úver
- priemerný mesačný príjem za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom bola zmluva uzavretá najviac do výšky 1,3 násobku priemernej mesačnej mzdy, pre rok 2019 teda platí maximálny priemerný mesačný príjem 1 316,90€. Priemerný mesačný príjem sa vypočíta ako jedna dvanástina zo súčtu všetkých zdaniteľných príjmov.

Rovnaké podmienky musí ku dňu uzavretia zmluvy splňať aj spoludlžník. Nárok na daňový bonus ale vzniká len dlžníkovi, nie spoludlžníkovi. Po splnení podmienok vzniká daňovníkovi nárok na daňový bonus zo zaplatených úrokov najviac zo sumy 50 000€ na jednu tuzemskú nehnuteľnosť. Daňový bonus sa uplatní vo výške 50% z týchto úrokov, najviac do výšky 400€. Daňový bonus si môže daňovník uplatniť počas piatich bezprostredne nasledujúcich rokov, počnúc mesiacom v ktorom úročené začalo, v tom roku sa uplatní pomerná

časť. Rovnako postupuje daňovník aj v roku, keď uplynie päťročná lehota pričom opäť uplatní len pomernú časť. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 33a ods. 1 - 7)

4.7 Sadzba dane

Sadzba dane pre fyzické osoby za zdaňovacie obdobie roku 2019 je:

- 19% z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne 176,8násobok životného minima platného k prvému dňu zdaňovacieho obdobia
- 25% z tej časti základu dane, ktorá presiahne 176,8násobok platného životného minima
- 19% z osobitného základu dane zisteného podľa § 7 - príjmy z kapitálového majetku
- 7% z osobitného základu dane zisteného podľa § 51e ods. 3 písm. a) - ide o príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. e) až g) a to tzv. podiely na zisku - dividendy obchodnej spoločnosti, pre členov družstva, vyplácané tichým spoločníkom alebo členom pozemkového spoločenstva
- 35% z osobitného základu dane zisteného podľa § 51e ods. 3 písm. b) - ide o príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. e) až g) a to tzv. podiely na zisku - dividendy, obchodnej spoločnosti, pre členov družstva, vyplácané tichým spoločníkom alebo členom pozemkového spoločenstva ak ide o daňovníka nezmluvného štátu

(Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 15 písm. a))

K prvému dňu zdaňovacieho obdobia roka 2019 bola suma životného minima stanovená na 205,07€. (<https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/hmotna-nudza/zivotne-minimum/vyska-zivotneho-minima-od-1-jula-2018.html>)

Pre zdaňovacie obdobie roku 2020 sa menia podmienky sadzby dane a to nasledovne:

- 19% z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne 176,8násobok životného minima platného k prvému dňu zdaňovacieho obdobia
- 25% z tej časti základu dane, ktorá presiahne 176,8násobok platného životného minima
- 15% zo základu dane zníženého o daňovú stratu pre daňovníka, ktorý za zdaňovacie obdobie dosiahol príjmy (výnosy) podľa § 6 ods. 1 a 2 neprevyšujúce 100 000€, teda pre daňovníka, ktorý splní definíciu mikrodaňovníka

- pre daňovníka, ktorého príjmy (výnosy) podľa § 6 ods. 1 a 2 prevyšujú sumu 100 000€ platí sadzba dane 19% z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne 176,8násobok platného životného minima a 25% z tej časti základu dane, ktorá presiahne 176,8násobok platného životného minima k prvému dňu zdaňovacieho obdobia
- 19% z osobitného základu dane podľa § 7 - príjmov z kapitálového majetku
- 7% z osobitného základu dane zisteného podľa § 51e ods. 3 písm. a) - ide o príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. e) až g) a to tzv. podiely na zisku - dividendy obchodnej spoločnosti, pre členov družstva, vyplácané tichým spoločníkom alebo členom pozemkového spoločenstva
- 35% z osobitného základu dane zisteného podľa § 51e ods. 3 písm. b) - ide o príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. e) až g) a to tzv. podiely na zisku - dividendy, obchodnej spoločnosti, pre členov družstva, vyplácané tichým spoločníkom alebo členom pozemkového spoločenstva ak ide o daňovníka nezmluvného štátu

(Daňové zákony 2020: Úplné znenie platné v roku 2020, s. 17)

K prvému dňu zdaňovacieho obdobia roka 2020 je suma životného minima stanovená na 210,20 €. (employment.gov.sk, 2020)

4.8 Zdaňovacie obdobie a daňové priznanie

Zdaňovacím obdobím je kalendárny rok. Po uplynutí zdaňovacieho obdobia môže zamestnanec požiadať zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania dane, ak dosahoval len príjmy zo závislej činnosti alebo môže podať daňové priznanie typu A. Žiadosť o vykonanie ročného zúčtovania musí zamestnanec predložiť zamestnávateľovi do 15.februára nasledujúceho roka spolu s požadovanými dokladmi (napr. pre uplatnenie bonusu na úroky či doplnkového dôchodkového poistenia)

Ak daňovník dosahoval aj príjmy z inej ako závislej činnosti, je povinný podať daňové priznanie typu B, v ktorom tieto príjmy uvedie a zdaní. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 32 odsek 1 až 4)

4.9 Platenie dane

Rovnako ako v Českej republike aj na Slovensku je zamestnávateľ povinný zamestnancovi zrážať mesačne preddavok na daň z príjmu. Preddavok na daň vypočíta z hrubej mzdy zamestnanca zníženej o povinné poistné na sociálne a zdravotné poistenie a nezdaniteľnú časť

základu dane na daňovníka a z toho odvedie 19%. Na ostatné nezdaniteľné časti sa prihliada až pri vykonávaní ročného zúčtovania, respektíve podávaní daňového priznania. Zamestnancovi tak môže po skončení zdaňovacieho obdobia vzniknúť okrem nároku na daňové bonusy aj preplatok na dani, ktorú mu je správca dane povinný vrátiť. (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, § 35 ods. 1 a 2)

Do roku 2019 platilo, že preddavky na daň bol povinný platiť daňovník, ktorého posledná známa daňová povinnosť presiahla 2 500€. Od roku 2020 sa spodná hranica platenia preddavkov zvýšila na 5000€. (podnikajte.sk, 2020)

Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov určuje platenie preddavkov v § 34 odsekoch 1 až 3 nasledovne:

Tabuľka 5 - Platenie preddavkov na daň z príjmu

Posledná známa daňová povinnosť	Výška preddavku	Dátum splatnosti preddavku v nasledujúcom zdaňovacom období
Menej ako 5000€	-	-
5000€ - 16 600€	1/4 poslednej známej daňovej povinnosti	Vždy do konca kalendárneho štvrt'roka
Viac ako 16 600€	1/12 poslednej známej daňovej povinnosti	Vždy do konca každého kalendárneho mesiaca

4.10 Výpočet dane

Tabuľka 6 - Výpočet dane z príjmu FO v SR

Úhrn príjmov zo závislej činnosti znížený o poistné platené zamestnancom (§5)
Základ dane z príjmov podľa §6
- uplatnenie daňovej straty, výdavkov na výskum a vývoj
Základ dane z príjmov (§6)
Osobitný základ dane (§7)
Základ dane z ostatných príjmov (§8)

Základ dane z příjmov podľa §5 a §6 pred znížením o nezdaniiteľnú časť
- nezdaniiteľné časti základu dane (§11) - na daňovníka, na manželku, doplnkové dôchodkové sporenie, kúpeľnú starostlivosť
Základ dane po znížení o nezdaniiteľné časti
+ základ dane z ostatných príjmov (§8)
Celkový základ dane
Daň (19%) zaokrúhlená na eurocenty nadol
Daň z osobitého základu dane §7 zaokrúhlená na eurocenty nadol
Celková daň
Nárok na daňový bonus na vyživované deti
Suma daňového bonusu priznaného a vyplateného zamestnávateľom
Rozdiel na daňovom bonuse
Nárok na daňový bonus na zaplatené úroky
Daň znížená o daňové bonusy
Suma zaplatených preddavkov na daň
Daň na úhradu alebo daňový preplatok

5 DRUHY ZDANITEĽNÝCH PRÍJMOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Podľa zákona o dani z príjmov sa zdaniteľné príjmy rozdeľujú nasledovne:

- § 5 Príjmy zo závislej činnosti
- § 6 Príjmy z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu
- § 7 Osobitný základ dane z kapitálového majetku
- § 8 Ostatné príjmy

5.1 Príjmy zo závislej činnosti

Medzi príjmy zo závislej činnosti sa zahŕňajú príjmy z pracovnoprávneho vzťahu, služobného, štátnozamestnaneckého alebo členského pomeru. Ďalej sa sem radia príjmy za prácu likvidátorov, prokuristov a konateľov, platy a funkčné príplatky ústavných činiteľov, odmeny za výkon funkcie v štátnych orgánoch a orgánoch územnej samosprávy, odmena za výkon funkcie vo volebnej komisii, odmeny obvinených vo väzbe alebo odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody, príjmy profesionálnych športovcov.

Základom dane sú zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti znížené o príspevky a poistné, ktoré je povinný platiť zamestnanec. (Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019, s. 7)

Tabuľka 7 - Sadzby sociálneho a zdravotného poistenia zamestnanca v SR

	Zamestnanec	Zamestnávateľ
Sociálne poistenie	9,4%	25,2%
Zdravotné poistenie	4%	10%

5.2 Príjmy z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájomu a z použitia diela a umeleckého výkonu

Príjmami z podnikania sú príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, príjmy zo živnosti a z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov a príjmy spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti. (Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019, s. 7)

Príjmami z inej samostatnej zárobkovej činnosti nezaraďených medzi príjmy zo závislej činnosti sú príjmy z vytvorenia diela a podania umeleckého výkonu alebo iného predmetu duševného vlastníctva, z činností, ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním, príjmy znalcov, tlmočníkov, sprostredkovateľov a športovcov alebo športových odborníkov podľa osobitných predpisov. (Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019, s. 7 -8)

Na zistenie základu dane môže daňovník využiť preukázateľne vynaložené výdavky formou daňovej evidencie, jednoduchého alebo podvojného účtovníctva. Pri využití preukázateľne vynaložených výdavkov je možné, že daňovník vykáže daňovú stratu, ktorú si môže v ďalších 4 zdaňovacích obdobiach uplatniť - zakaždým vo výške 1/4 z už vykázaných straty.

Ak daňovník nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty, alebo je platiteľom len časť zdaňovacieho obdobia, môže si uplatniť výdavky vo výške 60% z úhrnu príjmov, najviac ale do sumy 20 000 eur. V týchto výdavkoch nie sú zahrnuté povinné poistné a príspevky, ktoré si daňovník uplatní nad rámec paušálnych výdavkov v preukázateľnej výške. Pri uplatnení výdavkom percentom z príjmu nie je možné vykázat daňovú stratu. (Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019, s. 8)

Odvodové povinnosti voči sociálnej poisťovni sa pre živnostníka stanovujú až po podaní daňového priznania. Vznik odvodovej povinnosti sa posudzuje vždy k 1.7. respektíve k 1.10. nasledujúceho roka, ak mal predĺženú lehotu na podanie daňového priznania. Povinnosť platenia odvodov mu vznikne od 1.7.2019 respektíve 1.10.2019 ak jeho príjem zo živnosti presiahne za rok 2018 sumu 5 724€. Hranica pre platenie odvodov sa pre rok 2020 zvyšuje na sumu 6 078€. Ak túto sumu nedosiahne za rok 2019, nevzniká mu povinnosť platiť odvody do sociálnej poisťovne.

Sadzba poistného je 4,4% na nemocenské poistenie, 18% na starobné poistenie, 6% na invalidné poistenie a 4,75% na rezervný fond solidarity. Spolu by teda SZČO odvádzala poistné vo výške 33,15% vymeriavacieho základu. Za vymeriavací základ sa považuje základ

dane z príjmov §6 ods. 1 a 2 (v daňovom priznaní typu B riadok 47) prenasobený koeficientom 1,486. Minimálna výška mesačných odvodov je stanovená na 151,16€ od 1.7.2018 respektíve od 1.10.2018 do 1.7.2019, resp. do 1.10.2019, kedy sa táto hranica opäť zvyšuje na 158,11€. (podnikajte.sk, 2019)

Odvodová povinnosť voči zdravotnej poisťovni je pre živnostníka v platení aspoň minimálnych preddavkoch a to v sume 66,78€ za rok 2019 a 70,91€ pre rok 2020. Ak je súčasne SZČO aj zamestnancom (kde zamestnávateľ odvádza mesačné platby poistného) alebo poistencom štátu nemá povinnosť platiť mesačné preddavky na zdravotné poistenie. Výška odvodov na zdravotné poistenie sa dopočíta na základe podaného ročného zúčtovania zdravotného poistenia, kde sa okrem príjmov zo závislej činnosti vyráta a odvedie 14% z príjmov dosiahnutých z podnikania. (podnikajte.sk, 2019)

5.3 Osobitný základ dane z kapitálového majetku

Medzi príjmy z kapitálového majetku sa radia úroky a výnosy z cenných papierov, úroky a výnosy z vkladov, z poskytnutých úverov a pôžičiek, dávky doplnkového dôchodkového sporenia a odstupné, plnenia z poistenia pre prípad dožitia určitého veku, výnosy zo zmeŕník, z podielových listov a dlhopisov.

Pri týchto príjmoch sa využíva zrážková daň. Do osobitného základu dane sa zahrnú uvedené príjmy znížené o povinne platené poistné z týchto príjmov. (Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019, s. 8)

5.4 Ostatné príjmy

Ostatnými príjmami sa rozumejú príležitostné príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, príležitostného prenájmu alebo predaja hnutelných vecí, prevodu vlastníctva nehnuteľnosti, prevodu podielu na spoločnosti s ručením obmedzeným, komanditnej spoločnosti alebo družstve, výhry v lotériách a reklamných súťažiach, príjmy na základe zmluvy o sponzorstve v športe a príjmy z predaja virtuálnej meny. Tieto príjmy sa môžu znížiť o výdavky preukázateľne vynaložené na ich dosiahnutie. Pri príjmoch z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva môže daňovník uplatniť výdavky vo výške 25%, maximálne do sumy 5040eur ročne. (Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019, s. 9-10)

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

6 PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA NA DAŇ Z PRÍJMU FYZICKÝCH OSÔB

V tejto kapitole sa zameriame na výpočet dane z príjmu zamestnancov v Českej republike a Slovenskej republike. Zdaňovať budeme najmä príjem zo závislej činnosti, ale aj ďalšie vedľajšie príjmy, pričom sa budem snažiť popri analýze mechanizmu zdaňovania v jednotlivých krajinách poukázať aj na rozdiely v zdaňovaní príjmov. Vychádzať budeme z najčastejšie sa vyskytujúcich modelových prípadov a to manželský pár s dvoma deťmi, nezosobášení partneri s dvoma deťmi, slobodná matka s dieťaťom, slobodný pracujúci muž s vyššími príjmami a pracujúci penzista. Pre porovnanie oboch krajín budeme vychádzať z rovnakých podmienok pre daňovníkov ako aj z porovnateľnej výšky príjmu.

Sumy českých daňovníkov budú uvádzané v českých korunách, príjmy slovenských daňovníkov v eurách. Pre informatívny prepočet medzi menami budem používať priemerný ročný kurz Národnej banky Slovenska zverejnený na jej internetovom portáli, kde je uvedené 25,670 CZK/EUR. Samotné porovnanie daňového zaťaženia v danej situácii bude vyjadrené percentuálnym podielom.

6.1 Manželský pár s dvoma deťmi

Určite najbežnejším prípadom v oboch krajinách je rodina s dvoma deťmi. Táto mladá rodina vykazuje priemerné príjmy, kde pracujúci otec dosahuje hrubý príjem zo závislej činnosti 380 000 českých korún ročne, čo zodpovedá približne výške priemernej mzdy za rok 2019, v prepočte 14 800 EUR, preddavok na daň z príjmov mu bol zrážaný v sume 140,59€ mesačne, respektíve 4 290 CZK mesačne. Zároveň prevádzkuje drobné rezbárske práce z dreva vykonávané na základe živnostenského oprávnenia, z ktorých dosahuje príjem 69 300 CZK ročne, teda 2700 EUR, preukázateľné výdavky vzťahujúce sa k tomuto príjmu má vo výške 20 500 CZK, teda približne 800€. Nemá povinnosť platiť mesačné zálohy na zdravotné poistenie, keďže podniká len na vedľajšiu činnosť. Z podaného ročného zúčtovania zdravotného poistenia za predošlý rok musel odvieť poistné do ZP vo výške 151€, ktoré si môže uplatniť vo výdavkoch. Sociálne poistenie dopláca až po podaní daňového priznania, v SR mu nevznikla povinnosť platiť sociálne poistenie vôbec. Matka sa počas celého roka stará o vyživované dieťa do 3 rokov, staršie dieťa navštevuje predškolské zariadenie, kde za každý mesiac platia poplatok vo výške 1000Kč. Zľavu na deti, respektíve nezdaniteľnú časť si teda uplatňuje otec až pri podávaní daňového priznania. Rodina tiež spláca hypotéku na dom vo výške 80 000€, teda 2 053 600 CZK, kde úroky z tejto sumy za celý kalendárny rok činia 1 724€, v prepočte 44 255 CZK.

Zdanenie v Slovenskej republike

Tabuľka 8 - Zdanenie príjmov manželov v SR

Hrubá mzda	14 800 €
Zdravotné poistenie (zamestnávateľ)	1 480 €
Sociálne poistenie (zamestnávateľ)	3 729,60 €
Zdravotné poistenie (zamestnanec)	592 €
Sociálne poistenie (zamestnanec)	1 391,20 €
Základ dane zo závislej činnosti	12 816,80 €
Príjem zo živnosti	2 700 €
Skutočné výdavky	800 €
Výdavky paušálom (60%)	1 620 €
Sociálne poistenie	Neplatí
Zdravotné poistenie	151 €
Základ dane zo živnosti	929 €
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniiteľnú časť	13 745,80 €
Nezdaniiteľná časť na daňovníka	3 937,35 €
Nezdaniiteľná časť na manželku	3 937,35 €
Nezdaniiteľné časti základu dane spolu	7 874,70 €
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniiteľné časti	5 871,10 €
Daň z príjmu 19%	1 115,50 €
Nárok na daňový bonus na vyživované deti	931,14 €
Nárok na daňový bonus na zaplatené úroky	400,00 €
Zrazený preddavok na daň zo závislej činnosti	1687,08 €
Výsledný daňový efekt	- 1902,72 €
Čistý príjem	16 468,52 €

Daňové zat'azenie	6,77 %
--------------------------	---------------

Z hrubej mzdy si odrátame poistné do sociálnej a zdravotnej poisťovne, ktoré je každý mesiac st'rhávané zamestnancovi zo mzdy. Tým nám vznikne základ dane zo závislej činnosti v sume 12 816,80€. Následne zarátame príjem zo živnosti, kde sa pán manžel rozhodne uplatniť paušálne výdavky vo výške 60% z dosiahnutých príjmov. Paušálne výdavky činia 1620€, čo je výhodnejšia alternatíva ako uplatnenie skutočných výdavkov. K tomu prirátame ešte poistné na zdravotné poistenie, ktoré musel uhradiť. Základ dane zo samostatnej činnosti je 929€. Tieto príjmy spočítame a keďže už žiadne ďalšie príjmy nemá, dosiahli sme celkový základ dane, ktorý je v tomto prípade 13 745,80€. Následne prichádzajú na radu nezdaniteľné časti základu dane. Každý daňovník má nárok na nezdaniteľnú časť na seba, ktorá je pre rok 2019 vo výške 3937,35€. Vzhľadom k tomu, že manželka sa stará o ich spoločné vyživované dieťa a teda nedosahuje žiadny zdaniteľný príjem, splňajú podmienky aj pre uplatnenie si nezdaniteľnej časti základu dane na manželku, rovnako vo výške 3937,35 €. Po odčítaní nezdaniteľných častí je základ dane uvedeného daňovníka 5 871,10€. Sadzba dane z príjmu je 19%, čiže samotná daňová povinnosť predstavuje čiastku 1 115,50 €. Keďže manželka nedosahuje príjem, daňový bonus na zaplatené úroky z úveru aj daňový bonus na spoločné deti si bude uplatňovať manžel. Nárok na daňový bonus vznikol v sume 931,14€, keďže obe deti sú vo veku do 6 rokov. Nárok na daňový bonus na zaplatené úroky je v maximálnej čiastke, ktorú zákon umožňuje a to 400 €. Počas roka boli manželovi odvádzané preddavky na daň z príjmu zo závislej činnosti a to v celkovej čiastke 1 687,08€. Daňové zat'azenie uvedeného daňovníka je síce 6,77%, avšak v konečnom dôsledku má nárok na vrátenie peňazí od štátu v nasledujúcej sume:

Daň 1 115,50€ - (daňový bonus na deti 931,14€ + daňový bonus na úroky 400€ + odvedené preddavky na daň 1687,08€) = - 1902,72€

Zdanenie v Českej republike

Tabuľka 9 - Zdanenie príjmov manželov v ČR

Hrubá mzda	380 000 CZK
Zdravotné poistenie (zamestnávateľ)	34 200 CZK
Sociálne poistenie (zamestnávateľ)	94 240 CZK

Zdravotné poistenie (zamestnanec)	17 100 CZK
Sociálne poistenie (zamestnanec)	24 700 CZK
Superhrubá mzda	508 440 CZK
Základ dane zo závislej činnosti	508 440 CZK
Príjem zo živnosti	69 300 CZK
Skutočné výdavky	20 500 CZK
Výdavky paušálom (80%)	55 440 CZK
Zdravotné poistenie	936 CZK
Sociálne poistenie	2177 CZK
Základ dane zo živnosti	13 860 CZK
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniteľnú časť	522 300 CZK
Zaplatené úroky	44 255 CZK
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniteľné časti	478 045 CZK
Základ dane zaokrúhlený na celé sto koruny nadol	478 000 CZK
Daň z príjmu (15%)	71 700 CZK
Zľava na poplatníka	24 840 CZK
Zľava na manželku	24 840 CZK
Zľava za umiestnenie dieťaťa	10 000 CZK
Zľavy na dani spolu	59 680 CZK
Daň po uplatnení zliav	12 020 CZK
Daňové zvýhodnenie na vyživované deti	34 608 CZK
Zľava na dani (maximálne do výšky dane)	12 020 CZK
Daňový bonus	22 588 CZK
Zrazené zálohy na daň	51 480 CZK
Výsledný daňový efekt	- 74 068 CZK

Čistý příjem	482 796 CZK
Daňové zatížení	2,49 %

Prvým zásadným rozdielom pri výpočte dane je výpočet základu dane v krajinách. Kým pri príjme zo Slovenska od hrubej mzdy odrátavame poistné hradené zamestnancom, pri príjme z Českej republiky k hrubej mzde ešte prirátame poistné do sociálnej a zdravotnej poisťovne, ktoré je za zamestnanca povinný platiť zamestnávateľ. Základ dane z príjmu zo závislej činnosti tvorí takzvaná superhrubá mzda. Následne vyrátame základ dane aj zo živnosti. Aj v tomto prípade je výhodnejšie uplatniť paušálne výdavky, nakoľko rezbárska činnosť spadá do remeselných činností, čo znamená, že výdavky sa uplatnia vo výške 80% príjmov. Paušálne výdavky sú 55 440 CZK, čo je podstatne viac ako skutočné výdavky.

Z príjmu zo živnosti musí odvieť aj sociálne a zdravotné poistenie, ktoré vyrátame ako 50% z rozdielu príjmov a výdavkov a vynásobíme príslušnou sadzbou:

Pre zdravotné poistenie je to 13,5% a výpočet je potom nasledovný:

$$50\% \times (69\,300 - 55\,440) = 6930\text{CZK} \times 13,5\% = 936\text{CZK}$$

Pre sociálne poistenie sa v priebehu roka sadzba zmenila, takže za prvých 6mesiacov je 31,5%, za ďalších 6mesiacov 31,3% :

$$(50\% \times (69\,300 - 55\,440) = 6930\text{CZK}) : 12 = 577,50\text{CZK} \times 31,5\% \times 6 = 1092\text{CZK}$$

$$(50\% \times (69\,300 - 55\,440) = 6930\text{CZK}) : 12 = 577,50\text{CZK} \times 31,3\% \times 6 = 1085\text{CZK}$$

Celkový základ dane z príjmov je 522 300CZK, čo je pre porovnanie až 20 346,70EUR. Základ dane je podstatne vyšší v Českej republike. Zaplatené úroky z úveru na bývanie uplatníme ako nezdanieľnú časť základu dane na rozdiel od slovenskej legislatívy, kde úroky z úveru odpočítavame až od samotnej dane, avšak v podstatne menšej výške. Základ dane po znížení o nezdanieľné časti je 478 045CZK. Podľa českej legislatívy sa základ dane zaokrúhľuje na celé sto koruny nadol, základ dane po zaokrúhlení je 478 000CZK. To je ďalším rozdielom medzi krajinami. V slovenskej legislatíve k žiadnemu zaokrúhľovaniu nepristupujeme. Vypočítame daň. Sadzba dane z príjmu fyzických osôb je v Českej republike 15%, zatiaľ čo na Slovensku 19%. Daňová povinnosť pre tohto modelového daňovníka vychádza na 71 7000CZK, čo je pri prepočte 2 739EUR. Od dane ešte odrátavame zľavy. Základná zľava na poplatníka, zľava na manželku a v tomto prípade aj zľava za umiestnenie

dieťaťa. Zľavy tvoria veľmi podstatnú časť, nakoľko po ich odrátaní zostane daň vo výške 12 020CZK, čo je približne 468EUR. Daňovník má ešte nárok na daňové zvýhodnenie na svoje dve maloleté vyživované deti a to vo výške 34 608CZK. Počas roka mu zamestnávateľ strhával zálohy na daň z príjmu v sume 4290CZK mesačne, čo tvorí a celý rok čiastku 51 480CZK. V konečnom dôsledku teda nebude štátu odvádzať daň žiadnu, dokonca mu štát vráti sumu podľa nasledujúceho výpočtu:

Daň 12 020 CZK - (zvýhodnenie na deti 34 608CZK + zálohy 51 480CZK) = - 74 068CZK, čiže približne 2885EUR, čo je opäť podstatne viac ako suma, na ktorú by mal nárok pri tých istých príjmoch na území Slovenskej republiky.

6.2 Partneri s dvoma deťmi

Na nasledujúcom príklade si ukážeme aký vplyv má na daňové povinnosti právny vzťah manželov. Títo partneri nie sú zosobášení, spoločne vychovávajú dve maloleté deti, z ktorých jedno navštevuje predškolské zariadenie, kde platia mesačný poplatok 1000CZK a s druhým je matka na rodičovskej dovolenke. Otec dosahuje príjem zo závislej činnosti vo výške 380 000CZK ročne, teda 14 800€, preddavok na daň z príjmov mu bol zrážaný v sume 140,59€ mesačne, respektíve 4290CZK mesačne. Daňové zvýhodnenie na deti si bude uplatňovať až pri podávaní daňového priznania. Zároveň ešte prenajíma byt, z ktorého má príjem 143 000CZK ročne, teda 5 570€. Preukázateľne vynaložené výdavky s tým spojené daňovník vykazuje vo výške 68 500 CZK, teda 2 670€. V týchto výdavkoch sú zahrnuté náklady na energie, spoločné priestory a drobnú údržbu. Partnerka nedosahuje žiadny zdaniateľný príjem. Partner si platí aj doplnkové dôchodkové sporenie vo výške 12 320CZK, teda 480€ za kalendárny rok. Partneri tiež splácajú hypotéku na dom vo výške 80 000€, teda 2 053 600 CZK, kde úroky z tejto sumy za celý kalendárny rok činia 2 372€, v prepočte 60 888 CZK.

Zdanenie v Slovenskej republike

Tabuľka 10 - Zdanenie príjmov partnerov v SR

Hrubá mzda	14 800 €
Zdravotné poistenie (zamestnávateľ)	1 480 €
Sociálne poistenie (zamestnávateľ)	3 729,60 €
Zdravotné poistenie (zamestnanec)	592 €

Sociálne poistenie (zamestnanec)	1 391,20 €
Základ dane zo závislej činnosti	12 816,80 €
Príjem z prenájmu bytu	5 570 €
Príjem oslobodený od dane podľa § 9 ods. 1 písm. g)	500 €
Preukázateľne vynaložené výdavky spojené s prenájomom zistené v pomere k oslobodenému príjmu	2 430,32€
Základ dane z prenájmu	2 639,68 €
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniiteľnú časť	12 816,80 €
Nezdaniiteľná časť na daňovníka	3 937,35 €
Nezdaniiteľná časť na doplnkové dôchodkové sporenie	180 €
Nezdaniiteľné časti základu dane spolu	4 117,35 €
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniiteľné časti	8 699,45 €
Celkový základ dane	11 339,13 €
Daň z príjmu 19%	2 154,43 €
Nárok na daňový bonus na vyživované deti	931,14 €
Nárok na daňový bonus na zaplatené úroky	400,00 €
Zrazený preddavok na daň zo závislej činnosti	1687,08 €
Výsledný daňový efekt	- 863,79 €
Čistý príjem	16 819,47 €
Daňové zaťaženie	12,80 %

Z hrubej mzdy odrátame povinné poistné zamestnanca a vznikne nám základ dane zo závislej činnosti. Z tohto základu dane budeme odrátavať nezdaniiteľnú časť na daňovníka a nezdaniiteľnú časť na doplnkové dôchodkové sporenie. Takto znížený základ dane predstavuje čiastku 8 699,45€. Nakoľko partneri nie sú zosobášení, daňovník prichádza o nárok uplatniť si nezdaniiteľnú časť základu dane na manželku, hoci ostatné podmienky by spĺňali.

Od príjmov z prenájmu nie je nárok odpočítať žiadne nezdaniteľné časti, preto si vypočítame základ dane samostatne. Ročný dosahovaný príjem z prenájmu je vo výške 5570€. Z toho 500€ spadá pod oslobodené príjmy podľa § 9 ods. 1 písm. g). Zdaňujeme len príjem nad túto sumu. V tomto prípade je to čiastka 5070€. V rovnakom pomere ale musíme vypočítať aj výdavky spojené s dosahovaním príjmu. Použijeme výpočet $(5070 : 5570) \times 2670 = 2369,32\text{€}$. Pri príjmoch z prenájmu nemáme možnosť uplatnenie percentuálnych výdavkoch ako je tomu v Českej republike. Musíme preukázateľne preto viesť evidenciu príjmov a výdavkov. Základom dane je rozdiel medzi príjmami a výdavkami a to 1 570,68€. Oba základy sčítame a vyjde nám celkový základ dane v sume 11 339,13€. Z tohto vypočítame 19% daň z príjmu, čo je 2 154,43€. Už tu vidíme podstatný rozdiel oproti predošlému prípadu, kde boli uvedení manželia a teda základ dane bol znížený aj o nezdaniteľnú časť na manželku. V predošlom prípade vyšla daňovníkovi platiť podstatne nižšia daň. Nárok na daňový bonus má rovnaký ako v predošlom prípade, teda daňový bonus na dve deti do šesť rokov a daňový bonus na zaplatené úroky z hypotekárneho úveru v maximálnej čiastke 400€. Preddavky na daň stfhané počas roka dosiahli výšku 1 687,08€. Povinnosť voči daňovému úradu vypočítame nasledovne:

Daň 2 154,43€ - (bonus na deti 931,14€ + bonus na úroky 400€ + preddavok na daň 1 687,08€) = - 863,79€

Daňovník dostane od správcu dane naspäť sumu vo výške 863,79€.

Zdanenie v Českej republike

Tabuľka 11 - Zdanenie príjmov partnerov v ČR

Hrubá mzda	380 000 CZK
Zdravotné poistenie (zamestnávateľ)	34 200 CZK
Sociálne poistenie (zamestnávateľ)	94 240 CZK
Zdravotné poistenie (zamestnanec)	17 100 CZK
Sociálne poistenie (zamestnanec)	24 700 CZK
Superhrubá mzda	508 440 CZK
Základ dane zo závislej činnosti	508 440 CZK
Príjem z prenájmu	143 000 CZK

Výdavky 30% z příjmu	42 900 CZK
Preukázateľne vynaložené výdavky spojené s prenájmom	68 500 CZK
Základ dane z príjmov z prenájmu	74 500 CZK
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniateľnú časť	582 440 CZK
Zaplatené úroky	60 888 CZK
Doplňkové dôchodkové sporenie	12 320 CZK
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniateľné časti	509 732 CZK
Základ dane zaokrúhlený na celé sto koruny nadol	509 700 CZK
Daň z príjmu (15%)	76 455 CZK
Zľava na poplatníka	24 840 CZK
Zľava za umiestnenie dieťaťa	10 000 CZK
Zľavy na dani spolu	33 840 CZK
Daň po uplatnení zliav	41 615 CZK
Daňové zvýhodnenie na vyživované deti	34 608 CZK
Zľava na dani (maximálne do výšky dane)	34 608 CZK
Daň po uplatnení zľavy na vyživované deti	7 007 CZK
Zrazený preddavok na daň zo závislej činnosti	51 480 CZK
Čistý príjem	482 013 CZK
Výsledný daňový efekt	- 44 473 CZK
Daňové zaťaženie	15,86 %

K hrubej mzde pripočítame odvody zamestnávateľa a tak zistíme základ dane - superhrubú mzdu. V tomto prípade je to 508 440 CZK. Keďže príjmy z nájmu môžeme zdaňovať priamo s ostatnými príjmami, vypočítame si základ dane z tohto príjmu. Podľa českého zákona má poplatník možnosť uplatniť výdavky vo výške 30% z príjmov, najviac alebo do výšky 600 000 Kč. V našom prípade by tieto percentuálne výdavky činili len 42 900 CZK, reálne máme výdavky v sume 68 500 CZK, takže budeme uplatňovať reálne vynaložené výdavky. Základ

dane bude teda tvoriť rozdiel medzi príjmami a výdavkami a to 74 500CZK. Celkový základ dane z príjmov je 582 440CZK. Z tohto odrátame nezdaniteľné časti - zaplatené úroky z hypotekárneho úveru v plnej výške 60 888CZK aj doplnkové dôchodkové sporenie v plnej výške 12 320CZK. Základ dane je po odpočtoch a zaokrúhlení 509 700CZK. Daň z príjmu v sadzbe 15% činí 76 455CZK. Od tejto odpočítame zľavy na dani. Keďže partneri nie sú zosobášení, nemá nárok na zľavu na manželku. Odrátame teda len základnú zľavu na poplatníka a zľavu za umiestnenie dieťaťa. Po ich uplatnení vyjde daňová povinnosť 41 615CZK. Poslednou vecou je daňové zvýhodnenie na deti v sume 34 608CZK. Poplatníkovi stále zostane povinnosť odvieť štátu 7 007CZK. Odvedené zálohy na daň boli vo výške 76 320CZK. Výslednú povinnosť voči správcovi dane vyrátame nasledovne:

Daň 41 615CZK - (Zvýhodnenie na deti 34 608CZK + preddavok na daň 51 480CZK) = - 44 473CZK, čo v prepočte predstavuje približne 1732€, čo je takmer dvojnásobok sumy na akú by mal nárok v Slovenskej republike za porovnateľných podmienok.

6.3 Slobodná matka s dieťaťom

Ďalším vzorovým príkladom bude slobodná matka s dieťaťom. Pracuje na skrátenej úväzok, z ktorého dosahuje ročný zdaniteľný príjem 220 000 CZK, čo je 8570€. Zároveň prevádzkuje vedľajšiu živnosť - kadernícke služby na základe živnostenského oprávnenia, z ktorej dosahuje príjem 115 500CZK ročne, teda približne 4500€. Výdavky vzťahujúce sa k tomu príjmu vykazuje vo výške 36 000CZK, teda 1400€. Povinnosť platiť sociálne poistenie v SR jej nevznikla, nakoľko neprekročila hranicu príjmu, zdravotné poistenie dopláca v sume 252€. Preddavky na daň z príjmu sú odvádzané zo závislej činnosti v čiastke 55,30€ respektíve 1620CZK mesačne. Daňové zvýhodnenie na dieťa si uplatní pri podaní daňového priznania. V uplynulom zdaňovacom období dosiahla aj príležitostný príjem, za ktorý zinkasovala 20 000CZK, čiže 780€. Jej posledným príjmom je plnenie z vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa, kde od otca dieťaťa, ktorý s nimi nežije v spoločnej domácnosti dostáva 49 3000CZK ročne, čiže približne 1 920€. Platí si súkromné životné poistenie, ktoré ju stojí 9200CZK ročne, teda 358€ a taktiež si pripláca aj doplnkové dôchodkové sporenie v sume 4620CZK, 180€ ročne. So svojím dieťaťom, ktoré navštevuje základnú školu býva v podnájme.

Zdanenie v Slovenskej republike

Tabuľka 12 - Zdanenie príjmu slobodnej matky v SR

Hrubá mzda	8 570 €
Zdravotné poistenie (zamestnávateľ)	857 €
Sociálne poistenie (zamestnávateľ)	2 159,64 €
Zdravotné poistenie (zamestnanec)	342,80 €
Sociálne poistenie (zamestnanec)	805,58 €
Základ dane zo závislej činnosti	7 421,62 €
Príjem zo živnosti	4 500 €
Skutočné výdavky	1 400 €
Výdavky paušálom (60%)	2 700 €
Sociálne poistenie	Neplatí
Zdravotné poistenie	252 €
Základ dane zo živnosti	1 548 €
Príležitostný príjem podľa § 8 ods. 1 písm. a)	780 €
Príjem oslobodený od dane podľa § 9 ods. 1 písm. g)	500 €
Základ dane z príležitostného príjmu	280 €
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniteľnú časť	8 969,62 €
Nezdaniteľná časť na daňovníka	3 937,35 €
Nezdaniteľná časť na doplnkové dôchodkové sporenie	180 €
Nezdaniteľné časti základu dane spolu	4 117,35 €
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniteľné časti	4 852,27 €
Celkový základ dane	5 132,27 €
Daň z príjmu 19%	975,13 €
Nárok na daňový bonus na vyživované dieťa	266,04 €
Zrazený preddavok na daň zo závislej činnosti	663,60 €

Výsledný daňový efekt	45,49 €
Čistý příjem	12 924,13 €
Daňové zatížení	7,54 %

Z hrubej mzdy opět po odrátání poistného zistíme základ dane zo závislej činnosti. Základ dane zo živnosti zistím odrátaním výdavkov od príjmov. Reálne výdavky vykazuje vo výške 1400€, paušálne vychádzajú na 2700€. Volíme teda opět možnosť paušálnych výdavkov. Odrátame ešte poistné na zdravotné poistenie a základ dane zo živnosti je 1 548€. Tieto základy dane činia spolu 8 969,62€. Z tejto sumy budeme uplatňovať nezdaniteľné časti. Slobodná matka má nárok na nezdaniteľnú časť na daňovníka a na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré si platí. Spolu sú nezdaniteľné časti 4 117,35€. Základ dane po znížení vychádza 4 852,27€. K tomuto základu pripočítame ešte príležitostný príjem. Zdaníme ho podľa § 8 ods. 1 písm. a) zákona o dani z príjmu, kde 500€ spadá do oslobodených príjmov a teda do základu dane vstúpi len čiastka 280€. V prípade, že by sa k tomuto príjmu vzťahovali aj preukázateľné výdavky, mohli by sme základ dane ešte znížiť, avšak v tomto prípade sa žiadne preukázateľné výdavky nevyskytli. Celkový základ dane potom tvorí 5 132,27€. Vyživovacia povinnosť otca na maloleté dieťa je pre matku príjmom oslobodeným od dane podľa § 9 ods. 1 písm. f), preto ho v daňovom priznaní neuvádzame. Daň v sadzbe 19% je 975,13€. Matka má nárok na uplatnenie daňového bonusu na dieťa. Keďže navštevuje už základnú školu a teda dovŕšilo vek 6 rokov, nárok vzniká vo výške 22,17€ mesačne a teda 266,04€ za rok. Preddavky na daň z príjmu odvádzané zo závislej činnosti činili za celý rok 663,60€. Výsledný daňový efekt vypočítame nasledovne:

Daň 975,13€ - (bonus na dieťa 266,04€ + preddavky 663,60€) = 45,49€ na úhradu správcovi dane. Daňové zatížení, teda pomer vypočítanej dane a príjmov tejto slobodnej matky je 6,59%.

Zdanenie v Českej republike

Tabuľka 13 - Zdanenie príjmu slobodnej matky v ČR

Hrubá mzda	220 000 CZK
Zdravotné poistenie (zamestnávateľ)	19 800 CZK
Sociálne poistenie (zamestnávateľ)	54 560 CZK

Zdravotné poistenie (zamestnanec)	9 900 CZK
Sociálne poistenie (zamestnanec)	19 800 CZK
Superhrubá mzda	294 360 CZK
Základ dane zo závislej činnosti	294 360 CZK
Príjem zo živnosti	115 500 CZK
Reálne výdavky	36 000 CZK
Výdavky (80%)	92 400 CZK
Zdravotné poistenie	1 559 CZK
Sociálne poistenie	3 627 CZK
Základ dane z príjmov zo živnosti	23 100 CZK
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniteľnú časť	317 460 CZK
Doplnkové dôchodkové sporenie	4 620 CZK
Súkromné životné poistenie	9 200 CZK
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniteľné časti	303 640 CZK
Základ dane zaokrúhlený na celé sto koruny nadol	303 600 CZK
Daň z príjmu (15%)	45 540 CZK
Zľava na poplatníka	24 840 CZK
Zľavy na dani spolu	24 840 CZK
Daň po uplatnení zliav	20 700 CZK
Daňové zvýhodnenie na vyživované dieťa	15 204 CZK
Zľava na dani (maximálne do výšky dane)	15 204 CZK
Daň po uplatnení zľavy na vyživované deti	5 496 CZK
Preddavky na daň	19 440 CZK
Čistý príjem	278 558 CZK
Výsledný daňový efekt	-13 944 CZK

Daňové zat'azenie	16,34 %
--------------------------	----------------

Základ dane opäť vypočítame prirátaním poistné hradeného zamestnávateľom k hrubej mzde zamestnanca. Superhrubá mzda je vo výške 294 360CZK. Pri stanovení základu dane zo samostatnej činnosti vychádzame z údajov, že matka prevádzkuje kadernícku činnosť, čo spadá pod remeselné živnosti. Z tohto dôvodu má podľa § 7 ods. 7 pís. a) zákona o dani z príjmu nárok uplatniť si paušálne výdavky až 80%, na rozdiel od slovenskej legislatívy, kde je striktné stanovených 60% pre všetky druhy živností. Opäť porovnáme reálne výdavky s paušálom a zistíme, že paušálne výdavky sú ďaleko výhodnejšie. Základ dane zo samostatnej činnosti je po odrátaní paušálnych výdavkov vo výške 23 100CZK, čo je približne 900€. Daňovníčka musí odvieť aj poistné na sociálne a zdravotné poistenie. To vypočítame ako 50% z rozdielu príjmov a výdavkov vynásobených príslušnou sadzbou. Pre zdravotné poistenie je to 13,5% a výpočet je potom nasledovný:

$$50\% \times (115\,500 - 92\,400) = 11\,550\text{CZK} \times 13,5\% = 1\,559\text{CZK}$$

Pre sociálne poistenie sa v priebehu roka sadzba zmenila, takže za prvých 6 mesiacov je 31,5%, za ďalších 6 mesiacov 31,3% :

$$(50\% \times (115\,500 - 92\,400) = 11\,550\text{CZK}) : 12 = 962,50\text{CZK} \times 31,5\% \times 6 = 1\,819\text{CZK}$$

$$(50\% \times (115\,500 - 92\,400) = 11\,550\text{CZK}) : 12 = 962,50\text{CZK} \times 31,3\% \times 6 = 1\,808\text{CZK}$$

Sčítané základy dane ponížime o nezdaniteľné časti. V tomto prípade si uplatňuje doplnkové dôchodkové sporenie v sume 4 620CZK a skromné životné poistenie vo výške 9 200CZK ročne. Základ dane po zaokrúhlení je 303 600CZK. Príležitostný príjem vo výške 20 000CZK v daňovom priznaní uvádzať nebudeme, nakoľko by sme ho zdanili podľa §10 ods. 1 písm. a) avšak § 10 ods. 3 písm. a) uvádza, že príjmy v súhrnnej čiastke 30 000CZK sú od dane oslobodené. Rovnako oslobodený je aj príjem od otca dieťaťa, kde oslobodenie tohto príjmu nájdeme v § 4 ods. 1 písm. r). Daň v sadzbe 15% je 45 540CZK. Odčítame základnú zľavu na poplatníka, keďže na žiadnu inú nemá právny nárok a daň po uplatnení zliav je 20 700CZK. Daňové zvýhodnenie na dieťa je v sume 15 204CZK. Preddavky na daň zo závislej činnosti odvádzané počas roka dosiahli výšku 19 440CZK. Výsledná povinnosť voči správcovi dane je vychádza nasledovne:

Daň 20700CZK - (zvýhodnenie na dieťa 15 204CZK - preddavky 19 440CZK) = -13 944CZK, teda daňovníčke vznikol preplatok vo výške 13 944CZK, ktorý je správca dane povinný jej vrátiť na rozdiel od slovenského prípadu, kde vznikla daňová povinnosť.

Veľký vplyv na tento rozdiel určite majú podstatne vyššie paušálne výdavky uplatňované v ČR, nižšia sadzba dane, ako aj viac než dvojnásobne vyššie daňové zvýhodnenie na vyživované dieťa.

6.4 Slobodný pracujúci muž s vyššími príjmami

Ďalším príkladom bude slobodný muž pracujúci v sfére informačných technológií, kde dosahuje podstatne vyššie príjmy ako sú bežné. Príjem z hlavného pracovného pomeru dosahuje vo výške 1 293 768 CZK, čo je 50 400€. Preddavok na daň odvádza vo výške 645,98€ mesačne, 19 575CZK mesačne. Zároveň ešte dosahuje príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti, vo výške 554 472CZK, čiže 21 600€. Reálne výdavky k tejto živnosti činia 3000€, teda 77000CZK. Vzhľadom na to, že prevádzkuje živnosť popri zamestnaní, v ČR zálohy na sociálne a zdravotné poistenie neplatí, v SR zdravotné poistenie neplatí mesačne a sociálne musí platiť v minimálnej výške a do 30.6.2019 v sume 151,16€ mesačne, od 1.7.2019 v sume 158,11€ mesačne. Mladý muž nemá deti ani manželku. V marci 2019 si zobral hypotéku, za ktorú kúpil pozemok, kde plánuje v nasledujúcom roku začať stavať rodinný dom. Úroky z hypotéky za rok 2019 boli vo výške 264 000CZK. Splňa podmienku veku medzi 18 a 35 rokov, avšak v čase uzatvárania zmluvy bol jeho príjem vyšší ako 1,3 násobok priemernej mzdy v SR. Je aj pravidelným darcom krvi. V predošlom zdaňovacom období daroval krv tri krát. Platí si doplnkové dôchodkové sporenie v sume 35 000CZK ročne, čiže asi 1363€ a súkromné životné poistenie 45 000CZK ročne, 1753€.

Zdanenie v Slovenskej republike

Tabuľka 14 - Zdanenie príjmu slobodného muža v SR

Hrubá mzda	50 400€
Zdravotné poistenie (zamestnávateľ)	5 040 €
Sociálne poistenie (zamestnávateľ)	12 700,80 €
Zdravotné poistenie (zamestnanec)	2 016 €
Sociálne poistenie (zamestnanec)	4 737,60€

Základ dane zo závislej činnosti	43 646,40 €
Príjem zo živnosti	21 600 €
Skutočné výdavky	3000 €
Výdavky (60%)	12 960 €
Sociálne poistenie	1 855,92€
Zdravotné poistenie	1 209,60€
Základ dane zo živnosti	5 574,48€
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniateľnú časť	49 220,88 €
Nezdaniateľná časť na doplnkové dôchodkové sporenie	180 €
Nezdaniateľné časti základu dane spolu	180 €
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniateľné časti	49 040,88 €
Celkový základ dane	49 040,88 €
Daň z príjmu 19%	6 888,71 €
Daň z príjmu 25%	3 962,50 €
Daň z príjmu spolu	10 851,21 €
Preddavky na daň	7751,76 €
Výsledný daňový efekt	3099,45 €
Čistý príjem	56 081,43 €
Daňové zaťaženie	19,34 %

Základ dane zo závislej činnosti uvedeného daňovníka ja vo výške 43 646,40€. Základ dane zo samostatnej zárobkovej činnosti je 5 574,48€. Od príjmov zo živnosti odpočítame paušálne výdavky, nakoľko sú opäť výhodnejšie ako skutočne preukázateľné výdavky a rovnako odpočítame aj poistné na sociálne a zdravotné poistenie. Na sociálne poistenie zaplatil počas roka 6x 151,16€ a 6x 158,11€. Na zdravotné poistenie zaplatil 14% z rozdielu príjmov a výdavkov, teda 14% z (21 600 - 12 960). Celkovo teda na poistnom za zdaňovacie obdobie

2019 doplatil 3065,52€. Celkový základ dane je vo výške 49 220,88€. Keďže uvedený daňovník dosahuje ďaleko nadpriemerné príjmy, nemá nárok ani na uplatnenie si nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka. Postupujeme podľa § 11 ods. 2 písm. a) a zistíme tak, že 92,8násobok sumy životného minima je 19 030,49€. Základ dane uvedeného daňovníka je vyšší. Ak aj uplatníme postup podľa § 11 ods. 2 písm. b) zistíme, že rozdiel 44,2násobku životného minima a jednej štvrtiny základu dane je nižší ako 0 a teda nezdaniteľná časť základu dane sa rovná nule. Daňovník si môže uplatniť len nezdaniteľnú časť na doplnkové dôchodkové sporenie a to v maximálnej výške 180€. Základ dane po znížení bude 49 040,88€.

Daň vypočítame nasledovne:

- 19% z tej časti, ktorá nepresahuje 176,8násobok životného minima, teda zo sumy $176,8 \times 205,07\text{€} = 36\,256,38\text{€}$, daň bude vo výške 6 888,71€
- 25% z tej časti, ktorá presahuje 176,8násobok životného minima, teda zo sumy $49\,040,88 - 36\,256,38 = 12\,784,50\text{€}$, daň bude vo výške 3 196,12€

Obe daňové povinnosti sčítame a výsledná daň vyjde na 10 084,83€. Uvedený daňovník nemá deti, a vzhľadom k tomu, že nespĺňa podmienky pre uplatnenie si daňového bonusu na úroky z úveru, je táto daň pre neho konečná. Preddavky na daň odvádzané počas roka dosiahli výšku 7751,76€. Z uvedeného vyplýva, že má povinnosť daňovému úradu uhradiť ešte sumu 3099,45€. Daňové zaťaženie dosahuje 19,34%

Zdanenie v Českej republike

Tabuľka 15 - Zdanenie príjmu slobodného muža v ČR

Hrubá mzda	1 293 768 CZK
Zdravotné poistenie (zamestnávateľ)	116 439 CZK
Sociálne poistenie (zamestnávateľ)	320 854 CZK
Zdravotné poistenie (zamestnanec)	58 219 CZK
Sociálne poistenie (zamestnanec)	84 094 CZK
Superhrubá mzda	1 731 061 CZK
Základ dane zo závislej činnosti	1 731 061 CZK
Príjem zo živnosti	554 472 CZK

Skutočné výdavky	77 000CZK
Výdavky (60%)	332 683 CZK
Sociálne poistenie	34 821CZK
Zdravotné poistenie	14 971CZK
Základ dane z príjmov zo živnosti	221 789 CZK
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniateľnú časť	1 952 850 CZK
Darovanie krvi 3x	9 000 CZK
Úroky z úveru (10mesiacov)	250 000 CZK
Doplňkové dôchodkové sporenie	24 000 CZK
Súkromné životné poistenie	24 000 CZK
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniateľné časti	1 645 850 CZK
Základ dane zaokrúhlený na celé sto koruny nadol	1 645 800 CZK
Daň z príjmu (15%)	246 870 CZK
Solidárne zvýšenie dane (7%)	0 CZK
Zľava na poplatníka	24 840 CZK
Zľavy na dani spolu	24 840 CZK
Daň po uplatnení zliav	222 030 CZK
Preddavky na daň	234 900 CZK
Výsledný daňový efekt	-12 870 CZK
Čistý príjem	1 592 005CZK
Daňové zaťaženie	13,94 %

Základ dane zo závislej činnosti tvorí po pripočítaní povinného poistného čiastku 1 731 061CZK. Pri príjmoch zo živnosti uplatníme porovnateľne so zdanením na Slovensku 60% výdavky. Paušálne výdavky sú opäť raz výhodnejšou variantou ako využitie skutočných. Poplatník musí uhradiť a sociálne a zdravotné poistenie, ktorých výška je 34821CZ a 14

971CZK. Základom dane bude potom suma 221 789CZK. Sčítaním týchto dvoch základov dostaneme celkový základ dane, ktorý je 1 952 850CZK. Základ dane znížime o nezdaniteľné časti. Na rozdiel od Slovenského zdanenia, česká legislatíva poskytuje tomuto typu poplatníka viac možností. Uplatníme darovanie krvi, kde za jedno darovanie si môže daňovník odčítať 3000CZK, v našom prípade poplatník krv daroval tri krát, takže od základu dane odrátame 9 000 CZK. Rovnako má nárok aj na odčítanie úrokov z úveru, pričom v slovenskej legislatíve je táto možnosť obmedzená aj výškou príjmu, ktorú presiahol. Odčítať môžeme 25 000CZK za každý kalendárny mesiac, teda v prípade, že bol úver poskytnutý v marci odrátavame 10 mesiacov po 25 000 = 250 000 CZK, aj napriek tomu že samotná výška úrokov túto sumu presahuje. Taktiež sú vyššie aj čiastky, ktoré si platí na doplnkové dôchodkové sporenie a súkromné životné poistenie. V oboch prípadoch môžeme od základu dane odčítať po 24 000CZK, bez ohľadu na to, o koľko túto sumu presahuje. Základ dane je po znížení o nezdaniteľné časti a zaokrúhlení 1 645 800CZK. Daň z príjmu v sadzbe 15% činí 246 870CZK. Nakoľko daňovník dosahuje vyššie príjmy, je nutné previesť test na solidárne zvýšenie dane. § 16a zákona o dani z príjmu hovorí o solidárnom zvýšení dane v prípade, že ak od súčtu príjmov z § 6 a čiastkového základu dane z § 7 odrátame 48násobok priemernej mzdy, kladný rozdiel je potrebné zdaňovať sadzbou 7%. Priemerná mzda pre zdaňovacie obdobie 2019 je 32 699Kč. V tomto prípade by výpočet vyzeral nasledovne:

$$(1\,293\,768 + 221\,789) - (48 \times 32\,699) = - 53\,995\text{CZK}$$

Poplatník teda neprekročil podmienky pre uplatnenie solidárneho zvýšenia dane. V slovenskej legislatíve sa síce nehovorí o solidárnom zvýšení dane, ale rovnako sme pre daňovníka museli použiť namiesto bežnej 19% sadzbe dane, vyššiu 25% sadzbu na príjmy, ktoré presiahli stanovenú hranicu. Ďalším rozdielom v zdanení medzi krajinami je uplatnenie si zľavy na daňovníka. Kým slovenský kolega s rovnakým príjmom nemal nárok na nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka z dôvodu vyššieho príjmu, v ČR má nárok na základnú zľavu na poplatníka každý poplatník bez ďalších obmedzení. Po odrátaní zľavy na poplatníka, porovnáme daň s odvedenými zálohami na daň a zistíme, že poplatník odvedol zálohy vo vyššej sume ako je celková daň. vznikne mu dokonca nadmerný preplatok 12 870CZK.

Aj v tomto prípade vyšli pre poplatníka daňové povinnosti lepšie v Českej republike a to najmä vďaka uplatneniu nezdaniteľných častí, ktoré výrazne znížili základ dane a taktiež aj z dôvodu neuplatnenia solidárneho zvýšenia dane, keďže poplatník neprekročil podmienky.

Značnú časť rozdielu spravil aj nárok na nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka, ktorý na Slovensku nemal, respektíve zľava na poplatníka, ktorú si v Čechách uplatniť mohol.

6.5 Pracujúci penzista

Posledným príkladom je pracujúci penzista. Bol mu priznaný starobný dôchodok vo výške 290€ mesačne, teda 3480€ respektíve 89 331CZK ročne. Popri dôchodku si privyrába na dohodu o vykonaní práce, z ktorej dosahuje príjem 180€ mesačne, čiže asi 4620CZK. Z tohto príjmu sú mu odvádzané mesačné zálohy na daň vo výške 29,61€, v ČR zálohy na daň neplatí. Počas roka dosiahol aj príležitostný príjem v úhrnej čiastke 740€, teda 19000CZK.

Zdanenie v Slovenskej republike

Tabuľka 16 - Zdanenie príjmu dôchodcu v SR

Hrubá mzda	2 160€
Sociálne poistenie (zamestnávateľ 1,05%)	22,68 €
Základ dane zo závislej činnosti	2 160 €
Príležitostný príjem podľa § 8 ods. 1 písm. a)	740 €
Príjem oslobodený od dane podľa § 9 ods. 1 písm. g)	500 €
Základ dane z príležitostného príjmu	240 €
Priznaný dôchodok	3 480 €
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniteľnú časť	2 160 €
Nezdaniteľná časť na daňovníka	457,35 €
Nezdaniteľné časti základu dane spolu	457,35 €
Základ dane z príjmov po znížení o nezdaniteľné časti	1 702,65 €
Celkový základ dane	1 942,65 €
Daň z príjmu 19%	369,10 €
Preddavky na daň	355,32 €
Čistý príjem	6366,22 €
Výsledný daňový efekt	13,78 €

Daňové zat'azenie	5,79 %
--------------------------	---------------

Starobný dôchodca si uplatňuje odvodovú výnimku na sociálne poistenie a teda náklady s ním spojené sú len vo výške 1,05% pre zamestnávateľa. Odvodová výnimka platí pre príjem do 200€ mesačne, príjem nad túto sumu by podliehal bežným odvodom. Základom dane je teda hrubá mzda 2 160€. Príležitostný príjem zdaníme podľa § 8 ods. 1 písm. a) a teda 500€ z tohto príjmu je od dane oslobodených. Do základu dane vstúpi len čiastka 240€. Dôchodcovi je vyplácaný dôchodok 290€ mesačne, ročne teda dostane 3 480€. Vzhľadom k tomu, že je poberateľom starobného dôchodku, nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka sa poníži o sumu vyplatených dôchodkov. V tomto prípade je výpočet nasledovný:

$$3\,937,35 - 3\,480 = 457,35 \text{ €}$$

Daňovník má nárok na zníženie základu dane vo výške 457,35€. Základ dane je potom 1702,65€, k tejto sume prirátame príležitostný príjem a celkový základ dane je 1 942,65€. Jeho daňová povinnosť je 369,10€. Tú porovnáme s odvedenými zálohami na daň a výsledkom je daňová povinnosť 13,78€. Daňové zat'azenie, teda pomer dane k príjmom dôchodcu vychádza na 5,79%.

Zdanenie v Českej republike

Tabuľka 17 - Zdanenie príjmu dôchodcu v ČR

Hrubá mzda	55 440 CZK
Základ dane zo závislej činnosti	55 440 CZK
Základ dane z príjmov pred znížením o nezdaniteľnú časť	55 440 CZK
Základ dane zaokrúhlený na celé sto koruny nadol	55 400 CZK
Daň z príjmu (15%)	8 310 CZK
Zľava na poplatníka	24 840 CZK
Zľavy na dani spolu	24 840 CZK
Daň po uplatnení zliav	0 CZK
Výsledný daňový efekt	0 CZK
Daňové zat'azenie	0 %

Český důchodca taktiež pracuje na dohodu o vykonaní práce, z ktorej dosahuje príjem 55 440CZK ročne. Rovnako ako na Slovensku, aj v ČR je takáto dohoda oslobodená od povinného poistného. Jeho základom dane je teda hrubý príjem 55 400CZK. Keďže neuplatňuje žiadne nezdaniteľné časti vypočítame rovno daň z príjmu v sadzbe 15%, čo predstavuje 8 310CZK. Na rozdiel od slovenského dôchodcu, kde poberanie starobného dôchodku výrazne znížilo uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka, v ČR poberanie starobného dôchodku nijako neovplyvňuje zľavu na poplatníka, na ktorú má nárok v plnej výške. Tento rozdiel výrazne ovplyvnil výšku dane oboch dôchodcov. Kým v ČR pracujúci penzista neplatí v podstate žiadnu daň, v SR by za tých istých podmienok musel štátu odvieť 369,10€, čo je približne 9475Kč. Štandardne je na Slovensku táto daň dôchodcovi odvádzaná priebežne počas roka ako preddavok na daň a tým pádom mu po podaní daňového priznania časť z tohto preddavku štát vráti. Avšak v ČR mesačné uplatňovanie zľavy na daňovníka má za následok nulovú daň už počas roka a teda penzistovi veľakrát odpadá povinnosť podávať daňové priznanie.

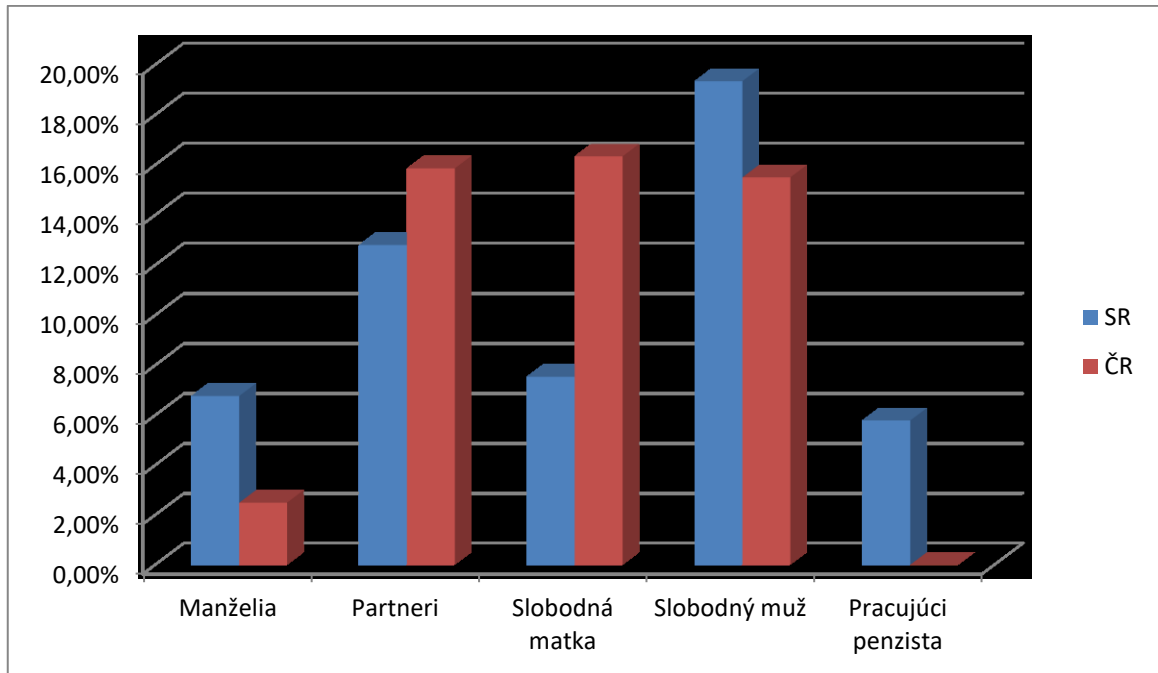
6.6 Zhrnutie

Na uvedených príkladoch je vidieť ako sa oba štáty snažia podporovať rodiny s deťmi aj formou daňových bonusov a zvýhodnení. Podpora manželov je v oboch štátoch vyššia aj vďaka uplatňovaniu nezdaniteľnej časti základu dane na manželku - ale za podmienky nedosahovania adekvátneho príjmu. Prvé dva prípady vychádzali v podstate z rovnakého zadania, rodina s dvoma maloletými vyživovanými deťmi. V prvom prípade boli rodičia manželmi, v druhom nie. Aj toto spravilo podstatný rozdiel na získavanie daňových výhod. Zo zistených údajov vyplýva, že Česká republika poskytuje lepšie prostredie pre rodiny z hľadiska daňových zvýhodnení, vyššie zvýhodnenia, odpočty, viac možností ale aj menej prísne podmienky. V tomto smere by slovenskí zákonodarcia mohli v budúcnosti vyjsť mladým rodinám viac v ústrety. Pokúsili sa o to, zvýšením daňového zvýhodnenia na deti do 6 rokov platného od apríla minulého roku, avšak ČR poskytuje stále neporovnateľne vyššie daňové zvýhodnenie. Rovnako na Slovensku chýba aj zľava za umiestnenie dieťaťa, či nezdaniteľné časti ako dary, darovanie krvi či životné poistenie. Z môjho pohľadu to sú to daňové úľavy, ktoré môžu byť pre množstvo ľudí motivačné, preto oceňujem, že daňový zákon ČR myslí aj na to. Určite by bolo vhodné zapracovať podobné zvýhodnenia aj v Slovenskej republike.

Najväčšie daňové zaťaženia má slobodný muž, ktorý na SR dosahuje 19,34% a v ČR 15,50%. Je to spôsobené predovšetkým tým, že nemá deti ani manželku, takže nemá možnosť si uplatniť toľko odpočítateľných položiek ako v ostatných prípadoch a to hlavne pri zdaňovaní na Slovensku. V Českej republike využíva sporenia, poistenie a darovanie krvi. Veľkú časť spravili aj úroky, ktoré sa opäť dajú v ČR uplatniť niekoľko násobne vyššie ako na Slovensku. Taktiež solidárna daň pre českého občana sa začína na vyššej hranici. Na Slovensku nehovoríme o solidárnej dani, ale ekvivalentom toho, je vyššia 25% daň z príjmu nad určitú čiastku. Konkrétny prípad uvedený v práci s porovnateľným príjmom v SR spadol do tejto kategórie, avšak v ČR sa ho solidárna daň nedotkla.

Pre slobodnú matku je určite náročné žiť v ktoromkoľvek štáte. V tomto smere nemá ani jeden zo štátov výhody pre slobodných rodičov - či už ide o matku, alebo otca. Platia pre nich rovnaké pravidlá ako pre bežné páry, hoci podmienky na život majú podstatne sťažené. Podľa môjho názoru by stálo za úvahu zlepšiť prostredie osamelým pracujúcim rodičom formou nezdaniteľnej časti, prípadne zľavy na dani. Určite by takáto výhoda mala byť naviazaná na mzdu, respektíve príjem, aby sa tak predišlo zneužívaniu takejto výhody nepracujúcimi občanmi. Teda nemalo by ísť o dávku pre rodiča, ale o úľavu z povinnosti platiť odvod z dosiahnutého príjmu.

Zmena by bola vhodná aj pri pracujúcich penzistoch. Nakoľko v Slovenskej republike je krátená ešte aj nezdaniteľná časť základu dane, zaťažujeme tak dôchodcov daňovou povinnosťou. V tomto smere by SR mohla pristúpiť k jednotnej nezdaniteľnej časti pre všetkých dôchodcov, bez ohľadu na výšku dôchodku.

Obrázok 1 - Graf daňového zaťaženia v štátoch

ZÁVER

Hlavným cieľom práce bolo zmapovať mechanizmus zdanenia, zistiť aké odpočty, zľavy a zvýhodnenia poskytuje konkrétny systém a vyhodnotiť, ktorá krajina ponúka pre svojich občanov lepšie podmienky z daňového hľadiska. Na základe zistených údajov, môžeme skonštatovať, že oba daňové systémy sú si veľmi podobné. Oba preferujú rodinné hodnoty a najväčšie zľavy a zvýhodnenia ponúkajú v spojitosti s deťmi. Český daňový systém má oveľa viac možností zníženia či už daňového základu alebo aj samotnej dane ako slovenský, k tomu má nižšiu sadzbu dane z príjmu, poskytuje aj podstatne vyššie zľavy na deti. Tieto skutočnosti výrazne ovplyvňujú celý proces.

Rozhodne výhodnejšie je z pohľadu daní získať príjem v Českej republike. Krajiny sa odlišujú v mechanizme zdaňovania, ako som vyššie popísala najmä v zisťovaní základu dane s ohľadom na odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne, kedy na SR sa odrátavajú od hrubej mzdy a v ČR sa prirátavajú a tvoria takzvanú superhrubú mzdu. Ani tento rozdiel ale nedostáva ČR do nevýhody. Česká legislatíva umožňuje uplatnenie viacerých nezdaniateľných častí a zliav za omnoho výhodnejších - menej prísnych podmienok, povoľuje aj vyššie úľavy ako na Slovensku.

Aj vďaka tomu vyšli vo všetkých modelových prípadoch lepšie poplatníci s českým príjmom. Oba štáty sa snažia podporovať hlavne rodičov maloletých nezaopatrených detí a tým aj motivovať mladých ľudí k zakladaniu rodín. Bohužiaľ, na Slovensku je táto podpora podstatne slabšia. Rovnako je na tom aj druhá znevýhodnená skupina - penzisti. Ich výhody znižujú prísne podmienky zákona.

Hlavný záver, ktorý som si z práce zobrala, je ten, že daňové systémy krajín sú si veľmi podobné, čo určite pramení aj zo spoločnej histórie. Musím ale priznať, že daňový systém Českej republiky je prepracovanejší, a pre zraniteľnejšie skupiny ľudí prijateľnejší. Na základe toho, by som skonštatovala, že Slovensko by si mohlo vziať príklad.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knižné zdroje:

Kolektív autorov. *Daňové zákony 2019: Úplné znenie platné v roku 2019*. Bratislava, Donau-Media, 2019, 180 s. ISBN 9788081830921

KUBÁTOVÁ Květa, 2010. *Daňová teorie a politika*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

LÁCHOVÁ, Lenka a Alena VANČUROVÁ, 2018. *Daňový systém ČR 2018*. 14. aktualizované vydání. Praha: VOX, 403 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2019: Úplná znění platná k 1.4.2019*. Praha, Grada, 2019, 288 s. ISBN 9788027124350

ŠIROKÝ Jan, 2013. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice EU, zdanění finančního sektoru*. 6. aktualiz. a přeprac. vyd. včetně CD. Praha: Linde Praha, 386 s. ISBN 978-80-7201-925-0.

VANČUROVÁ Alena, 2013. *Zdanění osobních příjmů*. vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 427 s. ISBN 978-80-7478-388-3.

WALL, James, 2017. *International tax handbook*. 6th edition. Croydon, CR0 4YY: Bloomsbury Professional. ISBN 978-1-78451-396-2.

Internetové zdroje:

Daň z příjmů fyzických osob: Poplatníci daně (§ 2) [online], 2018. [cit. 2019-01-04]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dan-z-prijmu-90889.html#a2>

Daň z příjmu fyzických osob [online], 2019. [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-oplatnik/obecne-informace>

Kurzový lístok NBS [online], 2020. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/kurzovy-listok/mesacne-kumulativne-a-rocne-prehlady-kurzov>

Podmienky na uplatnenie daňového bonusu [online], 2020. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/797363-Podmienky-na-uplatnenie-da%C5%88ov%C3%A9ho-bonusu-na-zaplaten%C3%A9-%C3%BAroky>

Preddavky na daň z príjmov fyzických osôb v roku 2020 [online], 2020. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/preddavky-dan-z-prijmov-fyzicky-ch-osob-2020>

Prenájom nehnuteľnosti [online], 2020. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.financnasprava.sk/sk/obciana/zivotn/prenajom-nehnutelnosti-situaci>

Sociální pojištění OSVČ [online], 2019. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/socialni-pojisteni-osvc/zaklad-a-sazby/>

Solidární zvýšení daně 2019 [online], 2019. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.dane-prolidi.cz/aktualita/solidarni-zvyseni-dane-2019-ak.htm>

Výška životného minima [online], 2018. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/hmotna-nudza/zivotne-minimum/vyska-zivotneho-minima-od-1-jula-2018.html>

Výška životného minima [online], 2019. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/hmotna-nudza/zivotne-minimum/vyska-zivotneho-minima-od-1-jula-2019.html>

Vývoj priemernej mzdy v Českej republike [online], 2020. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>

Zdravotní pojištění 2019 [online], 2019. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.penze.cz/zdravotni-pojisteni/401675-zdravotni-pojisteni-2019-kolik-si-podnikatele-priplati>

Živnost' popri zamestnaní 2019 a 2020 [online], 2019. [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/zivnost/zivnost-popri-zamestnani-2019-2020>

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

ČR	Česká republika
SR	Slovenská republika
€	Euro
EUR	Euro
CZK	Česká koruna
Kč	Česká koruna
Atd'	A tak ďalej
Tzv	Takzvané
A pod.	A podobne
OSVČ	Osoba samostatne výdělečně činná
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 - Graf daňového zaťaženia v štátoch.....	66
--	----

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 - Povinnosť platenia záloh.....	21
Tabuľka 2 - Výpočet dane z príjmu FO v ČR	21
Tabuľka 3 - Sadzby sociálneho a zdravotného poistenia zamestnanca v ČR.....	23
Tabuľka 4 - Sociálne poistenie	25
Tabuľka 5 - Platenie preddavkov na daň z príjmu.....	36
Tabuľka 6 - Výpočet dane z príjmu FO v SR.....	36
Tabuľka 7 - Sadzby sociálneho a zdravotného poistenia zamestnanca v SR	38
Tabuľka 8 - Zdanenie príjmov manželov v SR	44
Tabuľka 9 - Zdanenie príjmov manželov v ČR.....	45
Tabuľka 10 - Zdanenie príjmov partnerov v SR.....	48
Tabuľka 11 - Zdanenie príjmov partnerov v ČR	50
Tabuľka 12 - Zdanenie príjmu slobodnej matky v SR	53
Tabuľka 13 - Zdanenie príjmu slobodnej matky v ČR.....	54
Tabuľka 14 - Zdanenie príjmu slobodného muža v SR.....	57
Tabuľka 15 - Zdanenie príjmu slobodného muža v ČR.....	59
Tabuľka 16 - Zdanenie príjmu dôchodcu v SR	62
Tabuľka 17 - Zdanenie príjmu dôchodcu v ČR.....	63